

REDAȚIUNEA.
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30
Serisori nefrancate nu se primește. — Manuscripte nu se trimit. **INSERATE:** se price: Administrațiunea Brașov și la următoarele **BIROURI de ANUNȚURI:** în Viena la M. Dukes Nachf., Heinrich Schalek, Rudolf Mosse. — În Budapesta la Ekstein Bernát, Julius Leopold. Blockner I. Prețul inserțiilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. **RECLAME** pe pag 8-a

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

(Număr de Duminică 9).

Telefon Nr. 226.

ZIARUL APARE ÎN
fiecare zi.
Abonațiunile pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 C. pe 6 luni 12 C. pe trei luni 6 C. Nrii de Duminică: 4 C pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10. Nrii de Duminică 8 fr. 1 an.
Se prenumără la toate oficiile postale din löntru și din afară și la domniile colectori. — Abonațiunile pentru **BRAȘOV: ADMINISTRAȚIUNEA în PIAȚA-MARE** târgul Inului Nr. 30. etagiul I. pe an 20 C. pe șase luni — 10 Cor pe trei 1. 5 Cor. —

Nr. 44. — Anul LXXIII.

Brașov, Vineri 26 Februarie (11 Martie).

1910.

† Dr. Carol Lueger.

Sfârșitul trist, care era de pre-văzut, a urmat azi, Joi dimineața.

Valorosul primar al Vienei, bărbatul cu merite neperitoare pentru tron și monarhie, și pentru crașul împărătesc Viena, *binevoitorul și prietinel sincer al națiunii române, Dr. Carol Lueger* și-a închis ochii pe vechie, azi dimineața la oarele 8 și 5 minute.

Vestea morții.

Redacțiunea „Gazetei“ a primit azi la oara 2 din zi următoarea depeșă:

Viena, 10 Martie c. ora 10 și 20 min.

Azi la oarele 8 și 5 minute a decedat după o agonie de 2 zile. *Dr. Carol Lueger, primarul Vienei. Do-lul e general. Pe casele Vienei se arborează stindarde cernite.*

Corespondentul.

Vestea morții, pe care mulți au aflat-o din redacțiunea ziarului nostru, sa răspândit repede în Brașov și a produs o jalnică și adâncă impresie.

Omenimea a pierdut un mare bărbat, monarhia un stâlp puternic, iar poporul român un prieten devotat.

Date biografice.

Dr. Carol Lueger s-a născut la 24 Oct. 1844 în Viena. A studiat dreptul și s'a făcut avocat la 1874. La 1875 a fost ales consilier comunal, la 1885 deputat în parlament, la 1895 ales ajutor de primar, iar după aceea ales primar al Vienei. La început alegerea nu i-a fost confirmată de M. Sa din cauze politice. Reprezentanta însă l-a ales de nou în mai multe rânduri și în 1896 a fost întărit în postul de primar. Ca primar, el a lucrat mult pentru înaintarea Capitalei, înzestrându-o cu instituții folo-sitoare.

Împreună cu principele Liechtenstein, a fost conducătorul partidului creștin-so-cial din Austria.

Răposatul a fost adversar al politicii șoviniste maghiare și amic al naționalităților din Ungaria, îndeosebi al poporului românesc. A relevat de mai multe ori cauza română în parlamente.

La expozițiunea națională din București, la 1906, Lueger a participat în fruntea mai multor consilieri comunali ai Vienei. În București li s-au făcut ovații grandioase. Primăria Bucureștilor a botezat o stradă cu numele lui Lueger.

Condolențele noastre.

Redacțiunea noastră a expedat următoarea depeșă de condolență:

Consiliului comunal

Viena.

Adânc impresionat de moartea valorosului bărbat și prietin al poporului românesc Dr. Carol Lueger, Vă exprimăm profundele noastre condolențe.

Redacțiunea „Gazetei Transilvaniei.“

Rectificarea listelor alegătorilor dietali.

În numărul de astăzi al ziarului nostru publicăm comunicatul magistratului orașului Brașov, în care se aduce la cunoștința tuturor celor interesați, că în 14 Martie st. n. își încep comisiunile centrale lucrările lor pentru compunerea listelor alegătorilor dietali pe anul 1911. De încheiere magistratul orașului spune, că fiecărui cetățean îi stă în drept, ca să se înfațișeze înaintea acestor deputațiuni și să-și documenteze dreptul său de alegător, ca să fie introdus în aceste liste. Precum în Brașov astfel și în celelalte ținuturi ale țării se intrunesc în acelaș timp comisiunile centrale făcând pregătirile pentru rectificarea listelor de alegători. Prin urmare ne aflăm în ajunul unor lucrări, cari merită deosebită luare aminte a obștei românești.

Poate din partea nici unui popor din patria noastră nu s-a păcătuit în privința aceasta atât de mult ca de câtră noi Români. Inzădar și-au ridicat foile noastre glasul stăruind ca și Românii noștri să fie cu luare aminte asupra termenelor lega'e, în cari își pot valida drepturile de alegători și înzădar s-a spus și s-a scris, ca să nu ne calcăm pe acea ureche, că acum vine votul universal — strigătele și apelurile noastre au răsunat mai întotdeauna în pustiu. Nu-i vorba, avem noi Românii multe năcazuri și multe păcate, căci așa ne-a fost soartea, și poate cel mai mare păcat al nostru, la care nu purtăm numai noi vina ci în mare măsură și împrejurările vitrege în cari trăim, este că n-am ajuns la cea cunoștință și pricepere, ca fiecare dintre noi, fără să mai aștepte vre-un îndemn din altă parte, să-și vadă singur de drepturile sale și să-și afirme pe toate terenele vieții noastre publice. Dacă suntem nevoiți să plătim dări grele și să suportăm și alte sarcini pentru susținerea statului, măcar să ne folosim de acele drepturi, cari ni se dau în schimb pentru multele și grelele noastre sarcini!

Mult am păcătuit, precum am zis, în privința aceasta, și multe ar fi de zis mai cu samă la adresa fruntașilor firești ai poporului nostru, cari poartă în primul rând vina, că n-au luminat la vreme și în de-ajuns poporul nostru asupra drepturilor sale. Nu e însă acum vremea potrivită să ne vâietăm și să recriminăm. Să facem măcar acum ceea ce am întreprins să facem în trecut. Vedem că în întreaga țară s'a pornit o mișcare viuă spre a scutura lanțurile nepăsărei. Pretutindeni se simte suflarea unui vânt nou și datător de viață. Votul universal, cerut cu atâta stăruință de încăruntul nostru Monarh,

a trezit în sufletele milioaneilor de cetățeni nădejdea în zile mai bune și mai fericite.

Și în fața acestei mișcări generale mai putem noi Românii să stăm nepăsători? Nu și o mie de ori nu! Prin luna Mai se vor face nouăle alegeri. Ele se vor face, ce-i drept, pe baza listelor de alegători rectificate anul trecut, pe cari nu le mai putem îndrepta. După cum stau însă lucrurile acum, vom avea poate două-trei alegeri dietale în scurte restimpuri, dacă nu-i va succede guvernului la prima alegere să-și câștige o majoritate corespuzătoare, și astfel e mai mult ca probabil, că și la anul vom avea alegeri dietale, cari se vor face pe baza listelor cari se rectifică acum. Dar chiar de nu ar trebui să fim pregătiți la alegeri nouă, trebuie să ne îngrijim de rectificarea listelor de alegători, căci nu putem ști cum va fi reforma electorală proiectată și apoi e lucru știut, că la ori și ce lărgire a dreptului de vot se ia în vedere dreptul deja câștigat al cetățenilor, așa că cei ce își asigură acum dreptul de vot îl vor avea și pe viitor ori cum se va face reforma plănuită.

Prin urmare trebuie să ne îngrijim cel puțin pe viitor. În urma hotărârei partidului nostru național s'a pornit prin toate ținuturile locuite de Români, mișcarea de organizare și în primul rând pregătirea terenului pentru alegerile viitoare. Astfel și în comitatul Brașovului fruntașii poporului nostru au primit invitații să se prezente la o constătuire de organizare.

Una din datorințele de căpetenie ale fruntașilor noștri va fi deci fără îndoială *cesiunea rectificării listelor de alegători. Cei chemați au datorința să-și ia toate informațiunile de lipsă și să înceapă în cercul lor de acti-*

COLLETONGL. GAZ. TRANS.

Toma Toporaște și vânzozala unguerească.

— Ispravă 'ntoarsă pe dos. —

II.

— Ha mă!

— Ce mă, ... O fi trecut 5 minute dar nu la ceasul meu al de aur care l'am căpătat în dar dela Mihailu Viteazul pân ce l'am lipit o palmă lu muntele Sinai c'o la Călugăreni, cât și Mohamet i-au plâns cu lacrimi de milă, ... iacă medaliile ... or ce mama dracului ... Also!

— S'auzim dar ceva despre coada aia a cometrului? — începură femeile în cor.

— Ba mai bin' gată întâiu cu Filisteli și cu cloțanii ... strigau bărbații.

— Păi ce-o făcut după aia Căiafa, Pilat și ălalți Filistei, dac'ai comandălit daier ... ha mă?

— Ce mă, ce? Io să nu comandălesc? Poate n'am închis paluta țării? Ori nu eu am jucat «Călușeru» și «Bătuta» cu on filistele de pașe cât on bivul în spate, cu unul în dinți cu altul subsuoară ... or ce mama Turcilor doar tot omul din Orăștie e ... iacă medaliile! ... Also!

— Ala o fost Pavel Chinezu, mă ...

— Pavel Chinezu? ... Nici nu l'am văzut de cându-s, necum să fi fost el eu vre-o dată, ... dar ce știi tu mă Plăcintă cine-o fost el, dacă nu știi cine-s io! R-r-r-rahe. ... Argirușu mamei zmeilor, ori-ce-mama dracului ... Păcând eu călăriam pe on Paraleu de cal cu două coarne de Ducipal în frunte, și pecând îmi încordam pieptul prăjindu-mi medaliile în raza soarelui, cu sabia scoasă conduceam regimentul la Compagnii Gewerheraus! iată mare că să deschide o palută minunată și es naintea mea toți Filisteli îmbrăcați de sărbătoare, apoi filistoaice minunate toate în mătasă îmbrăcate, tot cu aur presărate, cu tulipan împănate, și cu mânuși încălțate, ruminite cu fâlnă, cu părul uns de slănină, teate-aveau aripi la mână, vin la mine și se închină, și-asa mă poftesc la cină:

— O puternică Toporaște românească Dumnezeu să te alduiască, grație capului nostru mare ghienărar Măria Ta, te rugăm în coate și în jenuchi să nu ne întorci orașul nostru cu susu'n jos în Dunăre ... știm că ești cumplit tare, și casa țării o-ai închis ...

— Ce num'a casa țării? D'a pă Căp-câni și Haruți cine i-o 'nchis în turnul babilonului de lângă Dunăre! Elei Căiafo, ha mă Pilate cu mâinile nespălate, c'un «eisănbă» de păcate, nu mai iert a voas-

tre fapte, ori ce mama zmeilor? ... Unde-i traista cu drepturile popoarelor Căiafo, dar votul vârzariului, Pilate? ... Acu să videm ce minciună mi-ți obli iar Ano!? Forwertz! O ce mama dracului ... C'odată vă fac tărițe vânturate-n Dunăre! Compagnii-i-i-i! Ha-a-p-t-a-k! — strigau eu odată în Pesta, cât se sparse ferestrele Filistelor din Buda, și-mi învârtii sabia — ce sabie? ... săbiocul al de tri stângini de lung și mai greu ca podul de lanț de pe brăul părăușului blond, — să fi văzut cum mi-ți strâmba pe ăia zgârciurile curajului de frică.

— Also! La raport Filistelor! Goliatu cu-i vo vânzolit de minciună, unde-s dar drepturile bărbaților și femeilor? Ha mă? Da vârzariu unui vot unde l-ați ascuns, ce ați făcut cu el? Voi tot făgăduiți, tot mințiți cât trăiți și nimica nu 'npliniți. ... O du măzărabl kerl ori cum mama dracului să vă mai și spovedesc. ... No! Care dintre voi o pilit votul unuvârzar? Iute să-mi spuneți că vă izbesc cu Gewerherausu Nălțatului ... Also! Forwertz. ...

— Mă rog nălțimei tale domnule Toporaște românească în mână împărătească Dumnezeu să te trăiască, Votul univârzar împărătesc pentru poporul românesc de l'am furat să nu trăiesc, ... dar de bună seamă num'a domnu Căiafa l'o ascuns, ... el o palmuit și pe Isus, tare sălbatecă gadină ...

— Gilt ... Hei? ... Căiafo! ... Dă-te mai la 'ndemână, tu barbă păgână, diavol perciunat, de ce l'ai furat, șederea pe foc în iad!

— Ba să n'am parte de raiu, — începă Căiafa al negru tremurând — de m'am atins de el, dar știu de bună seamă că num'a Pilat l'o furat ... l'o fript și l'o mâncat, apoi o pus vina pe cloțanii, măcar și ăia-s mai de omenie ca el, să vede că de nu l-o mâncat cloțanii în Beciu, apoi de ce să-l mănec în Buda, doar cloțanii tot cloțanii sunt ori unde, dai bai că Pilat numai el este ...

— Măi și domnia-ta Pilate așa te faci de nevinovat, par' că nu tu l'ai păpat vârzarul cel mult căutat?

— Eu îmi spăl mâinile! Fie dorul votului unui vârzar peste voi și copiii voștri, eu nu-s vinovat mă rog, ba să-ți spun drept, Ana și Căiafa, chiar ei au zis că de nu voi nimici votul universal, și decumva ăla va ajunge în m'na popoarelor, apoi eu am gătat cu tronul de Pilat și ce că iei s'or topit dela oala cu carne, deci eu ca un Pilat adevărat ce era să fac?

— Așa dar așa? Also marrs ... cu voi în Dunăre, tumer-kerl-von-minister ori ce mama nevoii, voi ați mâncat adevărul cu totul și-acuma hrăniți popoarele cu minciuna terremțișu și macrișu, Compagnii-i-i-i! ...

— Iartă-ne mare Toporaște, că ace-

vitare munca pentru organizarea campaniei electorale, trezind poporul la conștiința drepturilor sale.

Lozinca noastră să fie: *Rectificarea listelor de alegători.*

De peste săptămână.

Intâmpările mai însemnate politice de peste săptămână sunt:

— Vorbirea lui Tisza Istvan la Oradea-mare, în care a vorbit pe lung și despre popoarele nemaghiare.

— Instalări de fișpani noi sau comiți supremi în mai multe comitate, între cari și în Aiud și Arad.

— Mișcări electorale în toate părțile. S-au făcut unele mișcări și din partea noastră, în Cluj, Bihor etc.

— Frunțașii de partide: Tisza, Justh și Kossuth au plecat prin țară spre a-și organiza partidele și a-și aduna aderenți.

— Dintre mișcărilor noastre culturale sunt de luat aminte: Serbările culturale dela Arad.

Despre toate aceste dăm raport mai la vale.

Vorbirea lui Tisza.

Vineri, săptămâna trecută au ținut vechii liberali o mare adunare la Oradea-mare, în care s-au declarat, că se alipesc la noul partid guvernamental, numit cum știm: *partidul național al muncii.*

Cu acest prilej contele *Tisza Istvan* a ținut o vorbire mai lungă, în care și-a arătat vederile și gândurile sale despre stările politice dela noi și cum ar dori el și oamenii lui să lucreze și să ducă cărma noul guvern al lui Khuen, cu care altcum Tiszaiștii stau foarte bine și în legături de prietenie.

Și a grăit Tisza despre mai multe lucruri din viața politică, despre fostul guvern, pe care l-a scărmanat bine luându-i la răspăr fapăturile, a vorbit de treburile militare și economice etc. dar despre o afacere n'a spus nici un cuvânt, anume despre *votul universal*. Să știe de mult, că d-lui Tisza votul universal *nu-i miroasă a busuioc.*

În o parte mare a vorbirii sale s'a ocupat apoi cu chestia sau afacerea *naționalităților*, adică a Românilor, Slovacilor, Sârbilor etc.

Între altele el a desaprobat politica fostului guvern: *Wekerle-Apponyi-Andrássy*, ce aceștia au avut-o față de noi, popoarele nemaghiare.

În deosebi a desaprobat și osândit legea școlară a lui Apponyi și or-

dinațiunea de catechizare, prin care se poruncește catichetilor noștri să poarte unghurește religiuina în școlăle de stat.

Mai departe Tisza zice, că Maghiarii trebuie să recunoască popoarelor dreptul de a-și susține și cultiva limba, religia și cultura lor. Nu trebuie să le luăm în nume de rău această alipire, — zice el, — nici nu trebuie să ne năcăjim, când vedem că Românul se simte și se numește Român și Slovacul sau Sârbul — Slovac sau Sârb. Noi trebuie să ne punem față de ei pe punctul frățietății, trebuie să sprijinim ori-ce interes îndreptățit al lor și prin urmare avem datoria să introducem în atingerea socială cu ei, precum și în viața oficială și publică sentimentul frățietății sincere.

Iată, aceste sunt lucruri bune și cuminți. Dar apoi tot Tisza întoarce foaia. Vorba Românului: De-o parte te linge, de alta te frige.

Adică în vorbirea sa mai departe zice, că el face deosebire la noi Români, între Români buni patrioți și între „agitatori“. Pe acești din urmă zice, că statul trebuie să-i prigonească și să-i stârpească din rădăcină.

N-avem nimic contra acesteia, numai cât am vrea să știm cine sunt acei agitatori? Căci până acum guvernele ungare țineau de agitatori pe toți bunii Români, pe toți aceia, cari își iubeau neamul și limba și sarea întru apărarea lor. Dacă tot așa va fi și de aci încolo, apoi n-am ajuns de parte.

Dar acum venim la un lucru mai mare. Tisza ne „lasă“ să ne alipim la limba noastră și să o iubim, dar nu voiește să ne recunoască *politicește ca Români*, ca partid politic naționalist. Zice, că aceasta e contra unității „națiunii“, și să ne contopim cu vre-unul din partidele maghiare. Așa vrea Tisza, dar nu vrem noi așa și răspunsul cel mai bun la aceasta va fi, că noi ca partid național, vom trimite și mai mulți deputați în dietă, ca până acum.

Instalări de fișpani și mișcări electorale.

Cum Khuen-Héderváry a schimbat pe foarte mulți comiți supremi și a numit alții noi, — instalarea, sau cum am zice introducerea în deregatorie a noilor fișpani să face acum prin comitate. Dintre aceste instalări pe noi ne interesează în deosebi două,

făcute săptămâna trecută, anume în *Arad* și *Aiud* (comit. Alba inf.) La amândouă instalările au luat parte și membrii români și vorbitori de-ai noștri. La Arad a vorbit d-l dep. *Goldsch*, la Aiud d-l *Dr. Iuliu Maniu*, zicând că partidul național așteaptă să vază faptele noilor fișpani și dela aceste își face atârănător votul de încredere.

Serbări la Arad.

În Arad și-a ținut Joi și Vineri adunarea gen. „Asociațiunea aradană pentru cultura poporului român“ împreună cu frumoasele serbări și multă însuflețire românească.

Festivalul Ligei Culturale.

Gheorghe Bariț.

Și anul trecut „Liga Culturală“ a dat câteva festivale, cu prilejul unor momente însemnate, cum a fost și acela al împlinirii unei jumătăți de veac dela unirea Munteniei cu Moldova de două-ori sfârșită în veacurile trecute. Din acest an însă, comitetul central a înscris în programul său de muncă câte un festival pe fiecare lună.

Această trebuință a iscvrât, se pare, din pietatea entuziastă cu care România întreagă și-a reamintit, în toamnă, numele lui Șaguna cel trimes acum o sută de ani pentru întărirea sufletului românesc din Ardeal și Ungaria. Frumoase amintiri au lăsat acest festival al Ligei în sufletele tuturor acelor din București, cari se interesează de bucuriile și durerile Românilor de pretutindenă. Iar în Iași, cine a fost în ziua aceia în sala Teatrului Național, a putut să vadă ce simte Moldova pentru eroii neamului nostru. Acolo o sală întreagă a stat un sfert de oră în picioare și se repeta mereu „Strigați în lumea largă“ din acel marș care a fost strigătul de curere și de îmbărbătare al părinților noștri.

În festivalele ce au urmat s-a făcut cunoscută personalitatea frunțașilor de curând dispăruți din Ardeal și Ungaria: Augustin Bunea, Aurel Mureșianu, C. Brediceanu și Rusu-Șirianu.

Ca și în cele de până acum, în festivalul din această lună, dat săptămâna trecută la Ateneu, pe lângă partea artistică a fost în program o conferență. S-a ales un subiect din trecutul nostru cultural: *Gheorghe Bariț*.

Conferența a fost ținută de d-l N. Bănescu, profesor, care de mai mulți ani face cercetări și a publicat scrisori și studii privitoare la viața și activitatea lui Bariț. Din această înșurire amănunțită de fapte și de dovezi, pe care ț-o dă munca răb-

dătoare a unui om poți să-ți dai seama de aceia ce a fost Bariț pentru începutul culturii noastre. Și atunci vezi câtă deosebire e între munca acelor cari deschid drum prin codrul plin de întunec și de prăpăstii și a acelor cari se ivesc pe urmă cu »nivela de apă« pentru ca să »constate« trăsături în contrazicere cu regulile estetice.

Bariț trebuia să mijloacească coborârea celor dintâi raze din lumina culturii — și în 1836 s-a făcut învățător la școala din Cetate, iar fiindcă simțea trebuința de a se adresa și altor suflete, a întemeiat în anul 1838 »Gazeta«.

Bariț privea organismul nostru național — întreg organismul — ca un medic cu practică îndelungată și nici una din formele de strălucire ale culturilor mai vechi nu l-a amăgit. El se simțea chemat să facă un început, să cheme la lumină și la conștiință proprie un popor, care abia începuse să se deștepte la viață. Aceiași »pedagogie« l-a călăuzit în ceea ce privește educația culturală, economică, artistică și politică a poporului nostru. În timp ce în Principate era ocupația rusească cu domnia Regulamentului organic, »Gazeta« lui Bariț purta cuvântul românesc de luminare și îmbărbătare prin țările române, cu toate că nu odată a avut să sufere din pricina cenzurii rusești. »Gazeta Transilvaniei« era citită de mulți boeri și chiar de Domnul Bibescu — și această trebuia să pună pe griji pe Moscoviți, cari nizuiau măcar la cealaltă jumătate a Moldovei.

Fratele Domnului, care era Ban al Craiovei, grație lui Ion Maiorescu, ajunsese să simpatizeze și chiar să sprijinească cu bani stăruințele lui Bariț.

Dar și în Ungaria se vedea o primădie în activitatea ziaristică a lui Bariț — și în preajma revoluției *Gazeta* e oprită de a mai apare, învățătorul din 1836 la parte la revoluție fiind ales vice-președinte al adunării dela Blaj, apoi e silit să fugă în Principate, unde revoluția fusese mai în grabă înăbușită și acolo nu mai era loc pentru fugari. Numai la moșia Cernauca a Hurmuzăbeștilor mai poate găsi Bariț adăpost.

Se arată apoi restul activității multiple și bogate a lui Bariț, după ce a fost silit să părăsească conducerea »Gazetei Transilvaniei«, rămânând Iacob Mureșianu, activitatea lui de ziarist, om politic, istoric și filolog. E una din cele mai complete caracterizări a omului și a activității sale, aceia pe care a făcut-o d-l N. Bănescu pentru Bariț, servindu-se de un material bogat, pe care de mult îi culege din periodicele vechi și din manuscrisele Academiei Române, și pe care l-a expus într-o formă cu adevărat literară.

la-i mai mare viteaz în lume, care și pe sine însuși se poate învinge...

— El, dar acelaș mai mari înșelători în lume cari și pe sine să înșală, — eu nu vă mai iert Filisteilor nici să fiți cu stea de aur în frunte, de v'o erta Nălțatu Impărat fi, dar eu unul nu vă mai las nici un răsufiu până nu dați drepturile ascunse și adevărul omenirei, până atunci ein-zwei la ștokhaus corpo-di batjocura, o ce mama minciunei...

— Fă bine dar lasă-ne să mergem la nălțatu Impărat să cerem grație, că iată ne jurăm, că toate isprăvile furate le dăm poporului tău mare Toporaște...

— Poate eu voi crede jurământul Filisteilor percinați? ... Donner-wetter noggelmal, de-o mie de ani v'ați jurat de 20 de mii de ori, și ce-ați făcut? Ha mă? — Spune-ți-mi num'o dată, când v-ați ținut de cuvânt? Dă graiu ludo până nu m'apucă mânia pe dinainte că fac votul vărariului din voi... i-e benti... ori ce mama preisului... Also

— Mare Voivod românesc, frumos ghienărar împărătesc, — începu acu o minunată zină măiastră, — din lumea cealaltă și așa se uita cu ochii ei minunați în ochii mei înholbați încât îmi trecu mânia pe din dărăt, — lasă-i în banii ai răi derbedei de Filistei, haid cu noi la cină, la un scaun de hodină, la un păhar de vin-pelin să ne petrecem pe deplin, și întregul tău regiment să vie la noi, cu muzică și cimpoi, noi să jucăm amândoi, ceialaltii cari-s de seamă tot o fată și-o cătană...

Elei Dalidă, vânzolită, vrei să mă tragi în ispită? Am eu o zină de fată la noi în sat, ca și care n'o văzut tabăra Filisteilor decând li-o crepat Dzeu unghile, și le-o căscat zmeii făcile...

— Vezi că iar ai mințit, — înroși Anisia — că numai eu ți-am fost dragă ție din sat, până nu m'o luat Petrea...

— Eu? să mințesc, scumpa mea Anisie!...

— Ba dracu! — să trezi Petrea cu o nedumerire răscolită, — ce «scumpă» mă aliuțule! Doar cum mama năcazului să fie nevasta mea, scumpa ta? Ha mă? Tata minciunilor, că se vede doar și de pe Anisia... ba așa minți de stă soarele'n loc.

— R-ruhe Petre Pipăruș, ... da cum să minț io mă, ori n'o văzut toată lumea la alegerile de deputați cum o vinit toți Filistei și s'o'n chinat naintea Românilor zicând:

Scumpa nost popor iubit
Boeskoros romuny vestit
Io'nchinăm la nume vest
Care mindig mare fost,
Tehát Domni mei romuny
Nagyon kedves tare buny
Voi most mindgyár acu'n dat,
Să m'alegeți deputat
— Că-s Grof nu romuny ploat!

Io dau la voi minden jog,
Și pénz, rachi nagyon sok,
Papricaș és mi a szebb
Voi veți fi legkedvesebb.
Facem főispán ur din voi,

Szolgabiró és más soi
De nagy ur și kegyelmes,
Cu boeskoru hess-hess-hess!
Dam noi sarkantyú la voi,
Și atilá mundră, noi,
Négy lovas hintón umblați
Și mindig carne muncăți,
Nem fog hagymás puliszkát
Dake io fi deputat!

Haljátok hát dragii mei
Kedves rumuny pui de lei,
Noi se facsem barátságú,
La pópa vost să-l i-a dracu,
Mert nu spunya nektek cum
Se veniti ungur mai bun,
Csak mint lázit ő lá voi
Să nu ne-alegeți pe noi...
De hiába atita sfat
Numai noi fim deputat,
Noi dam nektek minden jó
Mari pomunturi, disznó, ló,
Și nagy poduri rengeteg
Și oi multe nagy sereg.
Dam mi nektek aztán még
Tot ce cereți, minden elég,
Și dări voi nu-ți mai ploti,
Și katoná nem még fi,
Cu un cuvânt szóval hát
Să m'alegeți deputat!

Csak még una se ve spun:
Noi sunt voameni tare bun,
Și kegyelmes miniszter,
O zis mie győzni kell,
Ori akarnak, avagy sem
Alai tot egal nekem,

Che küldjük pe esendőrség
Și facem voturi olég
Mai bine strigat și zis:
Trelaszke gróf Habenix!
Și mai hangosan un pic:
Trelaszke baron Itig!
Tare ordits azután:
Abzug! jos cu pópa Costan!
Éljen háromszor ha kell
Méltóságos Sósberger...
Abzug rumunye ploat,
Blébanos și advocat,
Sze trelaszke éljen hát
Baron Itig deputat...

— Moșu-to pe ghiață Toporaște — se răscoli Petrea, roșu ca pipărușa de rușine, — de ce i-ai lăsat din mână să vie la noi să ne deoachie, și să ne prindă cu gendarii din pat să ne ducă la vot, — tot tu porți vina...

— Halz-maul Pipăruș, nu-mi închei președinția perlegerii... o ce mama dracului...

— Poate ala o fost «comătru cu coadă» începură femeile a se neliniți, — și voi Pați ales deputat...

— Așai, boi cu coarne și-aleg deputat pe-on Filisteu percinaut cu coadă, și pun numele cumătru...

— Ha... bărbați nu glumă, și d Grebla încă despre Cometi percinați vestește prelegere...

— Ce știți voi... când i-am scris cu ușa în Pesta pe Filistei i-am lăsat după reglement să-și plângă grație dela Înălțatul Impărat. Strălucenia sa li-o dat cu

Restul programei s-a completat cu coruri executate de societatea muzicală »Hora« sub conducerea maestrului Jaurez Movilă, coruri religioase și populare, între cari în mod deosebit s-au distins »Ca pre împăratul« și »Pe valuri«, o bucată plină de armonie și de majestate, — amândouă executate cu multă finețe și precizie.

Cu toate că corul »Horei« e format din elemente fără o serioasă cultură muzicală ha mai adesea din elemente de desăvârșire străine de muzică la intrarea lor în societate, d-l Movilă a învins atâtea greutăți întemeiând un cor, care totodată e o școală pentru cultivarea muzicii în popor. De altfel »Hora« nu și-a desmintit reputația nici peste hotară, unde — în Cernăuți și Viena — a făcut cinste cântecului românesc.

D. N. Grigorescu dela »Teatrul Național« a spus câteva monoloage, pe cari publicul a tot cerut să le înmulțească. D-ra Tina Barbu, o fericită interpretă a idilelor lui Coșbuc a recitat »Ispita« și »Iarna pe uliță«.

Și d-na Elena Locusteanu-Bonciu și-a dat de rânduri acesta concursul cu câteva cântece naționale, cari prin puterea, prin finețe și gingășia execuției au stărnit aplauzele îndelungate ale publicului. D. Folescu, cunoscutul bas, a cântat una din bucățile sale bune »Sergentul« lui Alexandri. A urmat d-l Paschil cu câteva drăguțe variante ale Imnului regal, la pian. De încheiere d-l Iorga a făcut o scurtă dare de seamă asupra activității Ligei Culturale.

Momente culturale la Reghin.

Decadența Reghinului »românesc«.

Unul dintre puținele puncte de importanță, pe cari le-avem pe »Valea Mureșului«, este fără îndoială și Reghinul.

Oraș vestit prin avuția cetățenilor, cu buna și caracteristica orânduială săsească, cu un întins comerț de lemne fluvial, (și aceasta este de importanță mai de seamă pentru noi) 10-15 familii românești culte și bogate însă certate pe obicinuitele teme, ca: confesionalism, capacitate și competență de conducere, prioritate stabilită de inteligență, alătura de aceea sancționată de situația materială, ori tradiție... apoi (și aceasta este și mai dureros) cu un popor în decreștere, trecut în bună parte la reformație ori protestantism și pe cale de-a se corci și pierde naționalicește.

În loc ca aceste familii intelectuale înstărite și independente naționalicește, să fie strâns încopciate prin interesul superior al conservării rasei și unite în numele culturii și progresului românesc — exemplu, Bistrița românească! — în loc de-a pune în lucrare forțele minții și putinții, pentru ca orașul cu partea sa românească și cu întreg poporul, să crească

în bogăție bănească și în sentimentul național, dând cu vremea timbru și culoarea puternică românească acestui oraș destinat prin situația sa geografică și prin toate împrejurările sale de-a fi cucerit definitiv din partea noastră; în loc de semnele proprii propășirii, vedem cu durere, cum pecinginea apatiei și-a indiferentismului și întinde brațele molatice și efemeitate cuprinzând și strângând la sânul său întreagă »inteligența« locală, lăsând pe de altă parte poporul în mâna rigidă a sortii și a maghiarizării, care, harnică, începe a spoi din gros obrazul până aici săsesc al Reghinului cu strigătoarea culoare a »ideei de stat«.

Ce lucră despărțământul »Asociației« ?
Ce face »comitetul teatral« ?

În acest dureros intermezzo pe care ni-l oferă guvernarea ungurească și politica acestui stat zis »liberal«, — se știe, că ne-a rămas deocamdată terenul social-cultural, pe care ne putem mișca liberi și pe care, grație dreptului de întrunire și asociare, nu ni se poate stănjini activitatea națională și valorizarea noastră ca popor românesc.

Ei bine, despărțământul Asociației doarme, cum dorm de altfel multe alte despărțăminte, fapte cari nu pot însă legitima liniștea noastră sufletească. Mai dăunăzi, par'că, acest despărțământ tot mai dedea semne de viață și mai ceteai câte-o notă prizărită prin gazetele noastre. care-ți spunea că în cutare comună din jurul Reghinului au purtat câțiva domni un schiopțicon și că s'a vorbit poporului. Cel puțin se salvau aparițiile și se stărnea un interes, fie cât de palid, pentru deșteptarea celor mulți. Azi însă — sine ira et studio — activitatea despărțământului e nul precum nula este și sfârșitul comitetului pus în fruntea sa cu gândul de-a sprijini »cultura și literatura« acestui biet și oropsit neam românesc.

În vara trecută, domnul Aurel Bănuț directorul artistic al fondului de teatru a întemeiat și la noi, ce e dreptul cu extremă încordare și destulă diplomație — un »comitet teatral«. Atunci sub presiunea vorbelor D-Sale convingătoare și în mijlocul acelui moment (hai să-i zicem norocos) s'au înscris o seamă de oameni ca membrii la societatea teatrală. Cu toate astea marele gros al Românilor din loc și jur este încă tot afară de cercul îndatoririlor pe cari le stabilesc statutele acestei societăți pentru toată însuflețirea zisă »inteligență«.

Odată întemeiat »comitetul« și înscrisi acei câțiva membrii, activitatea acestei înjghebări culturale locale s'a încheiat și menirea ei nobilă așteaptă pe semne alți oameni și alte idei. Ori cum ?

Căci unde-a rămas propaganda pentru înscrierile noi, unde au rămas reprezentările teatrale din »loc și jur«, unde-au rămas conferențele literare și întrunirile sociale, pe cari le cere »Regulamentul și sistemul de organizare al acestor »comitete«, menite a promova intențiv viața românească din fiecare colț locuit de nes-cari strănepoți ai marelui Traian ?

În locul unei activități pozitive și productive au urmat mai de grabă intrigi și zizanii, a căror valuri au ondulat până

la Brașov, ca să aște și comitetul central despre mizeriile noastre locale, cu toate că nu era de spus nimic nici împotriva organizării, nici împotriva felului cum ea s'a pus la cale, căci totul a decurs în liniște și palam-publice, după toate formele cunoscute, ale astorfel de constituiri.

A trebuit să vie însă modestul »comitet filial« din Teaca, și organizând aci la noi o splendidă reprezentare teatrală, am îndurat cu rușine palma morală ce ni-s'a dat, s'am fost siliți să tragem învățătura necesară. (Notez că Teaca este o comună săsească care numără 3 — zi: trei! — familii românești »inteligente«.)

Pe urma acestui succes desăvârșit al tecanilor a început a se răscoli și ambiția noastră și — exemplă trahunt — am chemat și noi pe d-l Bănuțiu, ca să ne instrueze și povățuiască pe diletanții noștri. Piesa, dupăcum aflăm (căci personal nu putem lua parte ne mai fiind acum probele un focal de palvare feminine ori chiar bărbătești, — ci o școală serioasă, în care se învață arta cuvântării frumoase și-a jocului scenic, alătura de controlul conștiințios al d-lui Bănuț) merge bine și este nădejde să fie o rară afluență de public. Toți străinii ar dori să participe și numai cu mari greutăți se pot rezerva biletele pentru oamenii noștri din provincie, cari ni s'au anunțat.

Ziua de 13 Martie n.

Ni-se pare că factorii conducători încep a fi jenați de neactivitatea de până aci și sunt par'că semne de-o întoarcere și dacă nu ne înșelăm, se întrevăd zorile unor zile mai înseninate, mai calde și mai rodnice. Să fie oare ziua de 13 Martie o adevărată vestitoare a primăverii și redesteptării noastre naționale? Cățiva frunțași de-aci, în înțelegere cu cei competenți, au hotărât să concentreze pentru această zi mai multe puncte de atracție, stabilindu-i următorul program :

1. Sinod protopopes, care va avea loc alătura de implorarea duhului sfânt, la oarele 10 a. m., în cancelaria protopresbiterală

2. La oarele 12 din zi Prânz comun.

3. La oarele 3 1/2 p. m. reconstituirea »comitetului teatral« local.

4. Consfătuire prealabilă în vederea înființării filialei »Mureșiana« și

5. La oarele 7 seara: Conferința literară a domnului Dr. Nicolae Vecerdea din Brașov; câteva puncte de concert și teatru condus de d-l Aurel Bănuț, directorul artistic al fondului de teatru.

6. Dans (rîma cu care se prind peștii din cea mai extremă provincie.)

Vom avea deci material pentru toată lumea: Sinod pentru popi, prânz pentru cei cari vreau să mănânce odată rău, comitet teatral »reconstituit«, care va lucra cel puțin atâta cât cel »constituit«, bancă nouă pentru acționarii vechi și credit ușor pentru dificilii debitori, conferință literară pentru reghinienii iubitori de literatura celor 32 de cărți, comedie de salon pentru Români opincari și dans pentru damicele și domnișori. Cine în lumea asta poate pretinde mai mult și mai variat material pentru un răstimp de 24 de ceasuri ?

Vorba aluia: »ca la noi, la nime«. Noi facem într'o zi, ceea ce trebuia să împlinim în 365!

Fie într'un ceas bun și norocos!

Dar gluma la o parte, căci muncă serioasă și necurmată ne așteaptă!

Și de Dumnezeu, ca în inimile celor apatici să răsără scânteia însuflețirii și-a sincerei dragosti de neam! Dare-ar D-nul, ca cei certati și rășboiți pe teme de nimic, să-și uite ambițiile lor înguste individuale și să se înțeleagă, că decăt întereșele acestea mărunte există altceva mai de seamă: ideea obștească cu progresul și înălțarea acestui neam și că fiecare individ trebuie să pună la o parte ființa sa pitică, când e vorba de uriașul cu trup enorm, poporul românesc.

Acestui idol întârziat și rămas în toate trebuie să-i aducem jertfele cele mai felurite, lăpădându-ne de egoismul cras și dând de-oparte ura ori vanitatea noastră personală. Numai înregimentându-ne fiecare la locul pe care ni-l destinează inteligența, puterea de muncă, avuția ori funcția pe care-o ocupăm și numai lucrând din rășputeri pentru marea problemă — bunăstarea și propășirea poporului din care facem parte — numai atunci vom satisface exigențelor firești și vom împlini însăși porunca legii dumnezeiești. Să cuprindem odată pentru numele sfântului, că în mișcarea socială rolurile sunt așa de variate, că nimenea nu poate cumula zece slujbe numai și numai pentru faptul, că este mai bătrân ori poate mai avut decăt semenul său. Lupta zilelor noastre moderne a dovedit doară până la evidență legitimitatea distribuției muncii, pe care trebuie s'o introducă în gospodăria sa, fiecare popor cu pretenții de cultură.

Deci unul pentru toți și toți pentru unul și fiecare la postul indicat de puterea minții și voinței sale disciplinate!

Și la muncă! frați Reghinieni, căci numai în semnul muncii altruiste și sistematice vom putea învinge.

Imparțialul.

ULTIME ȘTIRI

Budapesta, 10 Martie. În consiliul de miniștri ținut ieri s-a hotărât, ca dieta țării să fie convocată pe ziua de 21 Martie st. n.

Budapesta, 10 Martie. Aproape toți membrii fundației Gozsdu au sosit aici pentru a lua parte la ședințele acestei fundații. Metropolitul Mețianu și episcopul Pap se vor prezenta mâine prim-ministrului și ministrului de culte contele Ioan Zichy.

Viena, 10 Martie. Ziua înmormântării primarului Lueger încă n-a fost stabilită. Se fac pregătiri întinse pentru o înmormântare cât mai grandioasă. Colonia și studențimea română vor lua parte în corpore.

»kriegs-regimentu« preste bot și i-o trimis napoi, cu poruncă tare grea, că dăniilor în coate și în jenuchi să-și ceară ertare dela popoarele pe cari le-a vătămat, păgubit, batjocorit, înșelat tuns și ras, iar drepturile furate, precum și votul unui vârzar să le deie napoi popoarelor »zo fort«, că de nu ... trăznește »faieru« năltatului din Gewerherausu lu ... Toma toporăște, vedeți apoi așa o inundat Filisteii printre noi ca să-i iertăm, vezi bine, filisteu-i mai filisteu ca jidanul, v-au promis ceriul și pământul că vor da de cumva-i veți erta, iar voi boilor, — în legea scumpei mele Anisie, — nu num'a că ...

— Nunum'a că Anisia mea nu-i scumpa ta, dar te mai du și 'ncele răcori, că de mai zici vorba aia, în numele tatălui te izbesc cu bâta asta ... ha mă!

— R-r-r-uh Pipăruș, nunum'a că l'afi ertat pe ala, dar chiar tu teai făcut ludă, și-ai dus oamenii în tabăra lui Itig-Firtig-krax-krix Habenix, prin un ciocan de rachie v'afi vândut lu Domnu Coaliție, și pântru un papricaș de cal, v'afi dat dreptul din Ardeal, pentru vr'o patru cinci bani, v'afi băgat slugă la gidani, pentru multu-cu pământu, v'afi vândut chiar sufletu, ... mă? dar și voi sunteți români botezați? Elei... unde mi-e Compagnii! Gewerherausu meu, că v'ăș sătura eu de papricaș și de arginții lui Iuda. ... o ce mama dracului...

— Că bine zice Toma, — întări Anisia, — decăt s'o dus Petrea la alegerea cu papricaș nu mai avem zi bună, vitele

ne mor de foame, copii de frig, găinile nu ouă în perire, cânepa o mănca purecii, crumpenele vermii, grăul paserile și neghina, cucuruzul cioma și pe noi sărăcia, și-asta numai votului vostru boilor o putem mulțami, dar ce v'au dat dar dacă l'afi ales...

— Pe mama aluia li-o dat, — să înăspri Toma, — dar de unde să le dee că Filistei n'au decăt sărăcia 'n buzunar, foamea în foale, minciuna pe buze și gârăuni în cap. ... că doar cine-i de vină dacă noi înșine ne vărăm gâtul în jug, în gura sărăciei, în căldarea dracului până ne istovesc, și ca să nu putem cere ajutoriu nici dela oamenii nici dela Dumnezeu ne tao limba din gură și ne pun coarne și limba bouului în schimb, fiind-că știu și ei zicala aia: »e lungă limba bouului dar tot nu-și poate spune durerea«. ... Also așa apoi li-ați dat voi Filistrilor tot ce-ați avut în lume, dar spuneți-mi mie Doner-wetter că di ce v'afi dat sufletul mă! c'ala-i al Tatălui nostru din ceriuri sfințiască-se nu mele Lui! Dă vers Pipăruș? Cum te-ai dat nevoii perciunate pentr'un papricaș?

Oamenii făcându-și cruce se retrase încet delângă Petrea și se apropiu în jurul lui Toma strigând:

— Că num'a el Petrea e de vină, noi toți am votat cu băștinașul nostru, și am picat dar nu ne-am vândut sufletul, și iar ne va ridica Dumnezeu, — dar el...

— El poate merge 'ncotro și-o dus mutu iapa — sări Anisia sus ca de pefoc, — eu fată de popă să-i fiu soție 'on om

ca el, vândolit în mocirla perciunaților, el să mă sărute cu buzele lui vândolite în paprikaș de cal? măgarul ala să mă stăpânească pe mine care s'o vândolit în zmoala Filisteilor? Pe așa un om să-l mângăiu și să-l strâng cu iubire la sîmul meu curat și ferbinte, care și-a vândut neamul legea, limba și sufletul? Piei dinaintea mea ludo, mergi renegat afurisit și trăiește între Filisteii perciunați, în casa mea strămoșiască să nu pui picioru! Iar tu Tomă că ești Toporăște vrednică națională lată te iau de soț, și să mă conduci pe mine, neamul meu, a a cum tu ști...

— Io să nu știu? Elei scumpa scumpelor mele, Gewerr heraus! ... Also, poruncesc tuturor femeilor române, mamele și matroanelor ca așa se purceadă ca scumpa mea Anisie, și la alegerile viitoare io dîntr'o parte cu Gewerherausu și kriegs regimentu, și femeile din altă parte cu coada drăglei — din a treia parte Sfântu Ilie cu coada cometului, să dăm năvală hei printre păgânii Filistei, lumea să se mire de aia vândolire, și se numai fie în sîtu țării Filistei perciunați decăt tot români ploați și cu toții să cîntați:

Hidați frați români ploați
Să ne-alegem deputați
Pe cei cari sunt dintre noi,
Românași bătuti de plo
De furtuni și de nevoi.

N'avem lipsă de maguați,
De filistei perciunați

Și de frați 'mpintenați,
Ci de fii adevărați...

Dumnezeu așa-au lăsat
Tot romănu adevărat
Să aleagă deputat
Numai pe-on român curat!
Să trăiască luonaș
Badea Gheorghe băștinaș
Și toți fil de romăni
Cu șapte inimi în sîn,

— Also... nu v'am ținuteu prelegere la 'nțeles? Dar decumva nu vreți a o înțelege so fort, umblați voi toți mai afurisit ca Petrea, fostul iubit al Anisiei...

— Ba al dracului...

— Also, Compagnii, mașsirren ein.... zwa, haaaptak... Gewerheraus, Feierpăstă vâznoala ungurească, ori ce mama dracului ha... Anisie prezentir... iaca medaliile, Also... va invit pe toți la un Isaia danțuește și Po îmbrățișare românească în țara ungurească, noi toți și mireasa-mi trăiască... Genug... noapte bună... Rrrrue.

Nota lui Benea. Bade Oardinu lu Noe o cum mama draculi și proleca, de mi pune în Gazetă, trimitemi și mie și Năltatului împărat o bucată, ... și scumpei mele Anisie, mă să-ți spui, ... iapa lu Tisa Pi-ta o fâtat un măgar și io pus numele Tulipan. Also nu-i bai servus vere, or ce mama primejdiei dacă nu Toma Toporăște, și doamna lu Anisia.

Noia Oardin.

Compunerea listelor alegătorilor dietali pentru anul 1911.

Magistratul orașului Brașov ne trimite spre publicare următorul aviz:

Pe baza relațiunii comitetului de alegere central orășenească se aduce la cunoștința generală, că deputațiunile de conscriere, alese spre scopul compunerii listelor pentru alegerea deputaților dietali, valabile pentru anul 1911 și anume: deputațiunea de conscriere pentru cercul I. de alegere, cetatea interioară și cătunele sub prezidiul d-lui *Rudolf Bolesch*, Blumăna și Brașovechiul sub prezidiul d-lui *Julius Jakobi* și aceea pentru cercul al II-lea de alegere sub prezidiul d-lui *Gustav Hertel* — își vor ținea, începând cu 14 Martie v. c. până când își vor fini lucrările de conscriere, în localul *arhivei orășenești* ședințele publice și anume în fiecare zi de lucru dela 3—6 oare după prânz.

Fiecăruia îi stă în drept, ca să se înfățișeze înaintea acestor deputațiuni și să-și documenteze dreptul de alegere.

ȘTIRI.

— 25 Februarie v.

Corul sf. Treimi de pe Tocile și-a ținut Duminică adunarea generală sub prezidiul d-lui părinte *Vasilie Sfetea*, președintele de onoare al corului. La adunare au participat vreo 60 membrii, d-soare și d-ri, cari au urmărit și discutat cu mare interes obiectele dela ordinea zilei. În decursul dezbaterii au luat cuvântul pe lângă președintele adunării, d-nii G. Mercheșan, N. Ardeleanu, V. Ardeleanu, A. Gămulea, T. Purcărea și V. Branice lămurind și explicând punctele din ordinea de zi. Cu unanimitate de voturi s-au luat la cunoștință rapoartele comitetului, ale cassarului și bibliotecarului, aflându-se toate în deplină ordine. În vederea alegerii de președinte al corului, în urma plecării din Brașov a președintelui G. Navrea, s-a hotărât a se face nouă alegere în 20 Martie st. n., convocându-se pe această zi o adunare generală extraordinară. Nou membru în comitet a fost ales cu mare însuflețire d-l A. Gămulea, funcționar de bancă. Constatăm cu plăcere, că față de acest cor, care în scurta sa activitate a dat dovezi atât de frumoase sub conducerea neobositului dirigent G. Mercheșan, se arată în păturile tinerimei noastre din Scheiu un deosebit interes, și o dragoste tot mai mare, care ne face să sperăm într-un viitor tot mai frumos al acestei instituțiuni culturale-bisericești.

Cu Dumnezeu înainte!

Aviz. Prin aceasta se aduce la cunoștința d-lor membrii ai Reuniunii învățătorilor gr.-cat. din jurul Gherlei, că pentru anul școlar curent s-au statorit următoarele teme de concurs: 1. Influența războaielor cruciate asupra educațiunii popoarelor occidentale și orientale. 2. Efec-

tele unirei bisericești cu Roma a Românilor din Transilvania și Ungaria, asupra educațiunii acestora. Premiul pentru lucrarea cea mai bună e de 30 cor. iar pentru a doua 20 cor. Terminul intrării elaboratelor este »Duminică Tomei« 8 Mai. a. c. Gherla, la 8 Martie 1910. Presidiul Reuniunii. *Ioan Georgiu*, canonic-președinte.

»Ustredná banka ucastinny spolok«. Unica bancă națională pe piața din Budapesta, — care fuzionând cu »Banca centrală a casselor de păstrare boeme« în Praga, — și-a estins spațiul de afaceri, peste Croația și Slavonia, Bosnia și provinciile de lângă marea Adriatică, servind institutelor cu credit de reescompt culant. Provide diferite afaceri industriale cu material financiar, reescomptează remisele firmelor mari, și deoarece se ocupă cu toate transacțiile, cari s-au încheiat în branșa financiară, este în poziția de a satisface de toate părțile clientele sale. Ultima adunare generală a ales încă în direcțiunii pe Sava Raicu, secretarul »Victoriei« din Arad, pe Lazar Milosev, directorul executiv al institutului central de credit din Ujvidék și pe Szlávkó Oszbolt, directorul băncii croate de reescompt din Brod.

În institutul surdo-muților din Timișoara se primesc până la finea lunii Iunie n. curent elevi pentru anul viitor școlar. Se primesc numai copii în etate de 7—10 ani, de pe teritoriul comitatelor Timiș, Torontal și Caraș-Severin. În clasele superioare se primesc și elevi, cari nu sunt muți din naștere, ci mai târziu au asurzit. Rugărilor pentru primire sunt a se adresa direcțiunii institutului, în Timișoara și au să fie provăzute cu următoarele documente: Carte de botez, atestat dela medic, că copilul e surd, atestat de revaccinare, atestat dela comună despre starea materială a părinților, și revers din partea părinților, că vor plăti regulat taxele necesare. Cei săraci se primesc în îngrijire gratuită, numai de haine au să se în grijăscă părinții. Petițiunile pentru primire să se trimită direcțiunii până la 25 Iunie n. Adresa maghiară a institutului e următoarea: »A siketnémák intézete Temesvárt. Direcția institutului dă orice lămuriri mai amănunțite.

Răscoală la închisoarea din Cartagena (Spania). La închisoarea din Cartagena (Spania) s-a produs zilele trecute o răscoală printre arestații. Ei au atacat pe pazătorii cu revolverele și cu ajutorul unor frânghii au căutat să se salveze. Din ferocitate armata a sosit la timp. La împușcături răscoalătorii, soldații au răspuns cu focuri de pușcă. În cele din urmă armata a tras cu tunurile.

Greva fumătorilor. În Italia s-a declarat o grevă foarte originală. Ministrul de finanțe a voit să impună o suprataxă de un ban la pachetul de țigări populare. Fumătorii acestor țigări, revoltați, au declarat grevă și n-au mai fumate de cât cu pipa. De sigur fiscalul e perdut, dar e vorba acum să pue aceeași taxă și pe tutunul de pipă.

Aviz! Un pian bine conservat și alte mobile din cauza strămătăriei sunt de vânzare. A se adresa la administrație.

S-a pierdut un canar. Cei cari l-ar prinde sunt rugați a-l aduce la administrația foii noastre.

Bilanțul „Albinei“.

Primul nostru institut financiar și-a publicat la finele săptămânei trecute bilanțul pe anul expirat, totodată anul al XXXVII-lea de gestiune. Cifrele publicate sunt destul de grăitoare pentru cei ce știu ceti un bilanț, cum sunt majoritatea cetitorilor acestei reviste. Cu toate acestea considerând importantul rol de bancă centrală, ce-i revine »Albinei« în sinul organizației noastre financiare, credem, că nu va fi cu totul fără rost a releva și la acest loc, în câteva trăsături generale, progresul ce se manifestează în bilanțul anului 1909, comparat cu cel al anului de gestiune 1908.

Deja la prima privire îi impun atât laicului, cât și specialistului însemnatele sume cu cari au crescut atât totalul activelor, cât și principalii rami de afaceri, activi și pasivi, precum și venitul brut și profitul net. Cu o astfel de prosperitate, precum reogindează bilanțul »Albinei« pe ultimul an de gestiune, se pot lăuda numai puține institute de bani din țară, între cari primul nostru institut financiar a ajuns să ocupe azi un loc din cele mai de frunte.

Vom releva numai câteva date mai principale pentru a învedera mai bine avântul, ce »mama băncilor noastre« l-a luat în 1909. Totalul activelor a crescut cu circa K. 3.900.000 la K. 37.290.869, între cari locul prim îl ocupă în ce privește mărimea sumei. Escontul cu K. 14.009.394 în creștere față de 1908 cu rotund K. 1 milion. Cred. camb. cu acop. hip. în sumă de K. 2.731.574 prezintă față de anul precedent un spor de circa K. 900.000 iar împrumuturile ipotecare, deși nici anul 1909 n'a fost un an din cei mai prietnici pentru cultivarea și dezvoltarea acestui ram. a crescut cu respectabila sumă de K. 1.360.000 la K. 10.546.769. Capitalul societății de K. 2.400.000 dela finele anului 1908 se prezintă în ultimul bilanț în urma noii emisiuni, reclamată de fuziunea cu »Lugosana« cu suma de K. 3.000.000, aproape în întregime vărsată. Rezervele, incl. Fondul de pensii al funcționarilor, care încă formează proprietatea societății, se cifrează cu respectabila sumă de rotund K. 1.800.000, arătând față de anul precedent un spor de circa K. 254.000. Averele prorie a societății, capitalul soc. și rezervele reprezintă în total considerabilă sumă de aproape K. 5 milioane. Cea mai însemnată creștere se remarcă însă la Depozitele spre fructificare, cari au crescut cu rotund K. 1½ milioane la K. 18.135.654, formând în ce privește mărimea sumei prima poziție a întreg bilanțului.

La această poziție amintite până aci impun prin mărimea lor, aflăm în schimb între activele bilanțului o poziție, care este de-a dreptul surprinzătoare prin micimea ei — la un institut cu un trecut de aproape 4 decenii. Este poziția »Interese trans. restante și debitoric« cu suma de K. 37.772, care dovedește soliditatea extraordinară a bilanțului și tradează totodată existența unor rezerve latente considerabile, de cari »Albina« face atât de puțin uz, ca puține din instituturile noastre de bani.

Dezvoltarea ramilor principale de afaceri a mărît în mod natural și veniturile băncii. Astfel venit brut al anului 1909 se cifrează cu K. 1.901.520 arătând față de anul precedent o creștere de rotund K. 231.000, iar profitul net a crescut cu circa

K. 64.000 la impunătoarea sumă de K. 405.160. La acest rezultat îmbucurător a contribuit atât dezvoltarea afacerilor lucrative la Centrală, asupra căreia cad în mod natural cele mai multe operații și deci și cea mai mare parte a profitului, cât și activitatea intensivă desfășurată de vechea filială a institutului din Brașov, care poate reprivi la 1909 ca la cel mai roditor an în tot cursul existenței sale de aproape 3 decenii. Dar își au partea și noua filială a institutului din Lugos și agenturile principale din Sănmărtin și Mediaș, cari toate au operat cu rezultat satisfăcător în 1909.

Cu tot rezultatul favorabil al anului de gestiune 1909, direcțiunea credincioasă tradiției observate și în trecut, de a căuta în prima linie consolidarea institutului, va propune adunării generale convocată pe 26 crt. menținerea dividendei de 10% = K. 20 pro cupon.

Continuând și în viitor această sănătoasă politică de consolidare, »Albina« își va asigura pentru toate timpurile poziția actuală de bancă conducătoare a băncilor noastre și de centru al vieții noastre financiare-economice. (Rev. Ec.)

Prin școală la lumină.

— Ecou la scrisoarea: »Un strigăt de durere«.

Din jurul Dejului, Martie c.

E un adevăr vechiu: prin școală la lumină, prin lumină la bunăstare. — Un popor fără carte nu poate trăi, un popor fără cultură în mijlocul popoarelor culte nu are loc.

Poporul nostru fără școala lui proprie, unde să-și cunoască limba lui, obiceiurile, datinele și toate însușirile, trecutul, prezentul, e perdut. Pentru aceea în veci lăudat să fie numele acelor fruntași bisericești și laici, cari au proclamat principiul: »Școalele noastre confessionale trebuie susținute cu ori și ce jertfă«.

Și vedem o emulație nobilă întru a crea fonduri culturale pentru susținerea școalelor.

Crearea fondurilor culturale, nouă celor dela sate preoți, protopopi, are să ne fie un indemn, să nu crutăm nimic, să jertfim totul pentru școală.

Prooții să pună la o parte interesele proprii personale, protopopii să lase comoditatea ca numai atunci să iasă în cutare parohie când capătă diurn, ci și în alte rânduri, când este în pericol biserica și școala.

Deviza ar trebui să ne fie: Totul pentru școală. Cu mult regret am cetit că ni-se perde școala din *Fânticeu* cu o avere de 6100 cor.

Oare atât de decăzut să fie acel popor, încât să-și lase școala să piară. Dar, dacă se va pune în fruntea lui preotul, protopopul, îi va lumina, le va arăta pierderea ce ar suferi prin nimicirea școalei, nu pot crede să fie atât de decăzut acel popor, încât să nu asculte de conducătorii lui.

Aud că se pregătesc să-și facă casă parohială modernă, la care ajută și preotul cu frumoasă jertfă materială. Oare nu ar fi mai bine ca mai întâi școala să și-o mântue de perire și apoi să ridice casă parohială. Oare nu ar fi mai bine să-și apere averea școalei, apoi celelalte.

Povestea Roinei.

Era odată un om sărac lipit pământului și-avea ș-o casă plină de copii.

Dar săracul, se n'ntâmplase, c'avea un frate bogat, plin ca stupul de toate bună-tățile, — dar să zici, că pe cel bogat l'o lăsa inima măcar odată să-l ajute pe cel sărac, — ferit-a sfântul.

Acum cei bogați au fost poftiți la o nuntă a unei rudeni a lor, cine știe tocmai în al cătelea sat și fiindcă n-aveau cu cine lăsa copii, l-au chemat pe fratele cel sărac zicându-i: Fă-mi binele ăsta și doară și eu am atâta obraz, lasă că te-i îngrădi și tu cu mine. Omul bucuros: ei, dacă n-a eurge măcar a picura și tot a fi bine. Și s-a dus frate-său de i-a îngrijit de casă și de gospodărie până ce s-a înapoiat ei dela nuntă.

Fratele său a rămas mulțumit de cum a găsit toate în cea mai mare rânduială și a poruncit chelarului să-i dea doi saci de făină. Dar șchianca de femeia lui a auzit și pe de altă parte a hotărât chelarului să nu cumva să se afle să-i dea făină, — pentr'un calic ca dânsul ce, nu-s bune și țărățele?

Săracul a auzit și nici n-a vrut să ia sacii zicând: Las', mie mi-o da Dumnezeu după inima mea, și s-a luat și s-a

dus acasă unde femeia și copiii li mureau de foame.

Se vedea el așa de sărac și nu se pricepea el singur, ce să facă, ce să dreagă, ca să scoată zilele 'n capăt. Dar cum a dat, tot eșia rău — până la urma urmei a văzut el, că altă scăpare nu-i decât doară să-și ia lumea 'n cap și să se ducă încotro va vedea cu ochii, ca să-și caute norocul.

A pus femeia de i-a făcut un cuptor de mălai, l-a luat în traistă și s-a dus, s-a dus, până ce-a 'noptat într-o pădure.

Acolo de frică să nu-l mănânce cine știe ce lighioale s-a suit într-un copac. Șade el acolo până aproape de miezul nopții, când de-odată aude: rap, rap... rap... și o mulțime de tâlhari vin de se o-presc sub copacul lui. Descalcează unul din ei și strigă: Deschide-te roină. Atunci o lespede de piatră se ridică și toți tâlharii intră înăuntru.

Șade el să vadă ce-a mai fi, dar n-a văzut nimic până aproape de cântatul cocoșilor de zori, când iarăși aude un glas: Deschide-te roină. Lespede se ridică, toți tâlharii ies, încalce pe cai și iar: rap... rap... rap... prin codru până nu se mai aud.

Stă omul nostru în copac până s-a făcut hăt ziua bine și când a auzit trecând oameni prin pădure s-a coborât și el din copac.

Acum stetea pe gânduri, oare ce să

facă, că tot una îi era, da de s-ar duce să vadă oare ce-i înăuntru, de unde știe, poate că-i un noroc al lui, — și zice și el: Deschide-te roină. Atunci lespede se ridică, vede niște scări, se scoboară și intră într-un palat strășnic, ce strălucea de frumusețuri și scumpețuri, — umblă el prin toate odăile până ce dă de-o odăie plină de galbeni, își ia el un săcușor plin de aur, se 'ntoarce 'napoi la gura peșterii și strigă: Deschide-te roină. Lespede se ridică din nou, el iese, pe urmă-i lespede se închide la loc; — iar el se duce acasă. Iar când a dat banii femeii să-i strângă, ea a 'ncremenit: Da de unde atâția galbeni, omule?

— Ia am tot mers până ce-am dat într-o pădure. Acolo m-am ascuns într-un copac de lângă drum; — da 'n vremea asta s-a întâmplat c-a trecut pe acolo un boer într-o trăsură și înaintea lui i-au eșit niște tâlhari, de i-au luat tot ce a avut la el. Cum s-a făcut ziua, tâlharii au fugit, uitând săculețul ăsta, ce căzuse mai de-o parte. Eu, după ce s-a luminat bine m'am coborât din copac, am dat de dânsul și de unde am văzut că mi-am găsit norocul, m-am întors acasă.

Omul, bun de inimă, n-a avut ce lu-

frati atâta suntem, pentru ce să se îndușmănim.

Omul s-a dus la frate-său de i-a spus. Au luat două cară și hăis, cea, hăis, cea... a doua zi pe la amiază au fost la roină, au intrat înăuntru, a luat unul șase saci cu galbeni și celălalt tot pe atâta, — și 'ncărcați de bogății s-au înturnat acasă.

Femeia s-a speriat: Dar ce-i asta, omule?

— Ia am dat peste o comoară și m-am dus cu frate-meu de-am luat-o.

Și pe când omul era cu inimă bună, celălalt umbla cu viclenie.

Amu și frate-meu are tot atâția bani ca și mine, i-a să mă duc eu să-mi mai aduc vreun car de galbeni. Se duce, intră înăuntru, dar când să iasă afară n-a fost băgat de seamă cum se zice, și acum și de frică a început a se ruga, a plânge, a se vâicăra să-i dea drumul. Dar piatra pace. Cearcă să 'mpingă lespede, dar de unde, ea căzuse la loc ș-acum pu-tea da cu tunurile, că nu se mai deschide.

Șade el acolo, până ce vin tâlharii, văd carul și se minunează ce să fie aceia. Intră înăuntru și dau cu crucea peste dânsul și de manie-l spintecă în două și-l pironesc în ușori de-o parte și de alta.

Trecuseră vreo câteva zile. Femeia

Preoții noștri au sezut de vechi timpuri în case parohiale scunde și și-au apărât școala cu mândrie. Eu sunt optimist, așa. Eu nu pot crede ca statul să aibă intențiunea a nimici școlile confesionale, eu atât mai puțin școala din Panticu. — Statul are în Panticu școală cu 2 puteri, și să nimicește școala confesională îi trebuie 3 puteri barem, și la stat e cu mult mai greu a sistemiza un nou post de învățător, cu salariu întreg, decât a ajuta o școală confesională asupra căreia are inspecțiunea supremă.

Dacă poporul din Panticu și-ar edifica școala și ar asigura salariu învățătorului barem de jumătate, precum face poporul din satele vecine, poate mai puțin la număr, căci ei sunt 1000 suflete, ar salva și averea școlii și ar dobândi ajutor la salariu conform legii.

Mă mir cum nu să însuflețește poporul din Panticu, dela ceilalți consăteni ai săi? O mână de calvini, jidovi și ce bisericici și instituții culturale au, iar ei sunt cămași fără biserică și școală, de rușinea lumii, de blam străinilor.

Atragem atenția forurilor bisericesti, a Escei. Sale Metropolitului din Blaj, căruia aparține comuna Panticu, să ia cauza școlii din Panticu în mână, să deștepte din somn pe conducătorii firești, să se gherezeze mai întâiu de salvarea școlii, apoi de casa parohială modernă. Eu așa cuget, că poporul din Panticu are dragoste de neam, își iubește limba, dorește ca copii săi să învețe în limba strămoșască, numai conducători buni îi trebuie să-i deștepte, să aprindă în el văpaia nestinsă a focului dragostei de limbă și neam. Preotul din Panticu să jertfească mai întâiu suma frumoasă, ce dorește a o da pentru casa modernă parohială, pentru salvarea școlii și atunci îi va urma de sigur și poporul.

Un prielin al școlii.

Două petreceri frumoase.

Brașov, 9 Martie n. 1910.

Sâmbăta trecută publicul românesc din Brașov și-a dat întâlnire la două petreceri românești, cari au lăsat în sufletele celor ce au participat la ele cele mai plăcute amintiri.

Comitetul »Asociațiunii« meseriașilor țării, condus de dorul de-a încheia cât mai puternic rândurile membrilor acestei rechi instituțiuni românești, a aranjat Sâmbăta seara o petrecere familiară la mese întinse în sala dela »Gewerbeverein«. Petrecerea, la care au participat vre o 150 persoane, dame și domni, a fost condusă de neobositul președinte al »Asociațiunii« dl jude în r. Petru Pop, care a salutat cu oșpeții lămurind în câte-va cuvinte scopul acestei petreceri familiare. În mijlocul unei mari animații a urmat executarea programului. D-l profesor I. Pricu a cetit o foarte interesantă și instructivă conferință despre »muncă«, d-l D. Căpățină ne-a delectat cu mult umor și vervă pe »Herșcu Bocoagiu«, d-l Dr. Moldovan ne-a cântat din fluer cu o rară perfecție câte-va doine admirabile, iar doi simpatici ucenici ne-au distras cu câte-o anecdotă hazlie de Speranță.

celui bogat, dacă vede că nu mai vine se duce la cumnatul său și-l întreabă: Doamne, cumnate, nu știu unde s-o fi dus bărbatul meu, — iacă a luat într-o zi carul cu boi și s-a dus, și dus a fost — iar-c-a intrat în pământ.

— Ba pe mine mă cam taie capul unde-o fi. Mă duc să văd. Iși înjugă boii, plecă, și pe la amiază era lângă roină. Intră și-l găsi pironit, repede-l scoase de-l puse în car, mai luă șase saci de galbeni și se întoarse acasă. Dar ce să facă, să îngroape trupul așa era și păcat și apoi era să știe tot satul — s-ar fi oblicit cine prădase pe tâlhari.

Să-l coasă el sau femeile? Era păcat de moarte să pângărească trupul omului. Ce i-a venit în cap? Acolo în sat era un calic orb; l-a chemat, și tot i-a potrițit mâna binisor pe unde trebuia, până ce-a cusut tot mortul la loc.

Pe calic l-a dăruit cum a putut mai bine. Și de acolo a căutat mortului de rânduială: l-a scăldat, l-a îmbrăcat frumos și l-a îngropat ca pe un creștin.

Dar de aici înainte era știut, că de câte ori venea orbul pe la casa lui, îl dăruia totdeauna c-un galbăn — de se mira calicul singur.

Dar tâlharilor, după ce spintecaseră pe mort, le păru rău de ceea ce făcuseră și și frângeau mâinile socotind, c-ar fi fost mai

Intre punctele amintite ale programului vre-o 10 membri ai Acordului au executat sub probata conducere a d-lui N. Oancea jun. mai multe coruri, cari au stărnit aplauzele și aclamațiile celor întruniți. Pe la 12 oare noaptea s-a început apoi dansul, în care s-au prins bătrâni și tineri în frunte cu stimatul președinte al Asociației. A fost o petrecere și un joc cum rar se mai vede și cei cari au lipsit — și aceasta sună îndeosebi la adresa unei părți a inteligenței noastre — potse regrete absența lor.

În același seară s-a întrunit poporul nostru din Scheiu în număr destul de mare la o reușită reprezentațiune și petrecere, aranjată de corul bisericii Sf. Treim de pe Iocile. Acest cor, nu de mult înființat, ne-a dat prin debutul său de Sâmbăta seara o frumoasă dovadă de disciplină și cunoștințe muzicale. Meritul, de a fi putut înjgheba un cor atât de bun, este fără îndoială al dirigentului d-l George Mercheșanu, care printr-o muncă neobosită și un zel deosebit a știut să ne prezinte un cor, a cărui prestațiune merită toată lauda. Cele trei coruri mixte »Românașului îi place«, »Ce te legini codrule« și »Străină pe lume« au fost foarte bine alese și n-au lăsat nimic de dorit în ce privește executarea și nuansarea lor. Publicul a răsplătit cu bogate aplause pe harnicul dirigent și pe însufleții coriști.

Acelaș frumos succes le-au avut și comediile »Tinerete Nebunește« și »Vistavoiul Marcu« producând mult haz și voie bună. S-a distins prin jocul și umorul său sănătos îndeosebi d-l T. Purcărea. Laudă merită pentru jocul lor potrivit și d-șoarele M. Chati, El. Gall, M. Roncea și Stel. Ogea și d-nii V. Ardelean, I. Chiroiu, D. Saftu, I. Mitoc, N. Panțu, I. Lebu și G. Stefan. După teatru a urmat joc până în zorile zilei.

Rap.

Din Șinca-nouă.

— Alegere de notar. —

— Martie c.

În 26 Febr. a. c. s-a făcut alegerea de notar în comuna Șinca-nouă. Observ, că această comună, până cu finea anului trecut era alipită la comuna Șinca-veche, formând amândouă un notariat. În urma cererilor proprii, din acest notariat s-au format 2 comune mari. Notarul cercua la cererea dânsului, și-a ales comuna Șinca-veche și astfel în Șinca-nouă s-a săvârșit alegere de notar.

Șeful cercului, d-l protopretore Iuliu Dombdradi, — o persoană simpatică și iubit de tot cercul — s-a prezentat pe ziua fixată în Șinca-nouă, unde la 11 oare (din zi) deschide ședința de alegere. Se constată prezența la 27 membrii, lipsind unul. D-l protopretore face cunoscut, că la acest post au competat 10 inși, dintre cari unul s-a retras. Cetește toate cererile și aflându-le în regulă cu documentele aiutate, îi pune în candidație pe toți candidații. În urma acestei enunțțiuni, d-l David Chișudea, preot local, ia cuvântul și arată, că din acești nouă candidați, toți cunosc pe d-l Valer Langa, care servește de 2 ani ca vice notar al cercului Șinca-veche, il

bine să-l fi pus la chinuri ca să spue tot: cum a furat și unde a pus banii. Și acum nu le era atâta ciudă că-i prădase, da că-și bătușe joc de ei furându-le mortul. Se puseră ei nu-i vorbă de acolo înainte la pândă, dar de unde era să prindă pe cineva, când omul și uitase de ei — trăia ca în sânul lui D-zeu. Cercară ei fel și chipuri, dar nu izbutiră nimic.

Numai ce le veni în minte: că unde le dă pomană mai bună, — că poate acolo să fie.

Cercetară ei pe unul, pe altul până ce veni și rândul celui orb, care fără să bănuiască nimic, spuse tocmai cum era: că i-se dă totdeauna un galbăn de câte ori se duce la casa unui fruntaș, unde cususe odată un mort.

— Și mi-i putea arăta casa aceea, moșule?

— Cum nu, o știu ca pe-a mea.

Atâta le-a trebuit tâlharilor — bucuria lor nu era proastă. Au umplut două poloboace cu untdelemn iar pe patru le-au teșit de tâlhari și doi din ei s-au făcut negustori, ce vin din jos cu untdelemn. Și de unde până unde s-a nimerit c-a tras la casa omului celui, ce era cel mai cuprins din tot satul — că se minuna o lume întreagă de dânsul: cât de repede și fără veste a crescut și a sporit ca din apă. Dar nimeni nu putea zice nici cărc, că-l știau că-i om bun și cinstit — și nu-

știu cu toții de un bărbat solid și de toată încrederea, și în tot timpul funcționării dânsului aici a avut o purtare exemplară, cunoscându-l de om conștientos în oficiul său. Prin urmare propune, că pe d-l Valer Langa să-l aleagă cu aclamațiune. La acesta entuziasmați, toți membrii primesc unanim propunerea.

Neavând nici unul din reprezentanți nimic de obiecționat, dl protopretore declară de ales cu aclamațiune pe d-l Valer Langa de notar al comunei Șinca-nouă. Un îndelungat »să trăiască« s-a auzit în sala alegerii și mai cu multă putere afară, în stradă, unde ca la 200 bărbați așteptau cu mare nerăbdare rezultatul alegerii.

După luarea jurământului oficios, după ce în frumoasă cuvinte mulțamește noul ales membrilor pentru încrederea pusă în persoana dânsului, actul alegerii se finește.

Noi toți aceia, cari îl cunoaștem pe d-l Valer Langa îl felicităm de succesul obținut, zicându-i, că dragostea cea mare cu care a fost însoțit la alegerea sa să fie bine răsplătită acestor oameni buni și pacinici.

Ca încheiere observ, că d-l V. Langa este fiul d-lui Ioan Langa, inv. în penz. din Comăna inf., care, pe ambii săi fi i-a crescut la școală, făcându-se unul învățător și celălalt notar. Astăzi dânsul se poate bucura de roadele muncii sale.

»Un privitor«.

Orfelinatul

învățătorilor rom. gr. cat. din archidieceza Alba-Iulia.

Dela marginea Câmpiei, în Martie 1910

V.

Colegul Traian Șuteu din Morlaca a scris în »Foaia Școl.« Nr. 5 un articol însuflețitor cu multă pricepere și bunăvoiență în favorul Orfelinatalui nostru proiectat. Suntem cu mare mulțămă și recunoștință față cu numitul coleg, căci în articolul său a sulevat între altele și mai multe isvoare, din cari s-ar putea aduna în timpul cel mai scurt capitalul necesar pentru ca să se activeze acordarea de ajutoare statutare; il și rugăm ca să continue lucrarea sa binevoitoare și în alte ziare ale noastre »ca așa și publicul cel mare, care nu cetește »Foaia Școl.« să se poată iniția în afacerea aceasta. Ca publicul cetitor al »Gazetei Transilvaniei« să cunoască mai de aproape scopul și menirea măreată a Orfelinatalui, viu comenta singuraticile dispoziții ale proiectului de statute publicat în »Foaia Școl.« Nr. 12 din anul trecut.

Ș. 1. zice, că reuniunea noastră înființează în cadrul statutelor sale un Orfelinat, pentru îngrijirea și ajutorarea orfanilor descendenți ai membrilor ordinari ai Reuniunii, cari în senzul dispozițiilor VII și IX. lit. a.) sunt sau au fost membrii ordinari ai Reuniunii inv. gr. cat. din Archidieceza de Alba-Iulia și Făgăraș. În senzul acestor dispoziții ale statutelor Reuniunii, membrii ordinari ai ei sunt toți învățătorii și învățătoarele ordinari și suplenți dela școlile elementare populare, superioare și azilele de pe teritoriul archidiecezei de Alba-Iulia și Făgăraș, profeso-

rii dela institutul preparandial gr. cat. din Blaj. Parohii și directorii școlari încă pot fi membrii ordinari.

Cu bucurie trebuie să constatăm, că foarte mulți din d-nii parohi ca directori ai școlilor parohiale s-au înscris ca membri ai Reuniunii, prin urmare, dacă vor solvi taxele de membri ai Reuniunii vor putea fi și membri ai Orfelinatalui, când apoi descendenții lor încă vor putea fi beneficiați tot într-o măsură cu orfanii învățătorilor. Deci credem și sperăm, că și numărul membrilor Reuniunii din șirul d-nilor parohi se va înmulți în mare măsură, văzând dânsii, că deodată prin intrarea în șirul membrilor orfelinatalui fac un fapt umanitar salutar. De altă parte își vor asigura viitorul copiilor lor, căci când colegii noștri în despărțăminte singuratică în urma prăvălirii biroului central, vor desbata proiectul de statute cu seriozitatea cuvenită și vor așterne păreri pe lângă colectele întreprinse, ideia sublimă, cum o numește colegul Șuteu, va deveni în timpul cel mai scurt o realitate, de cari toți ne vom bucura și în numele copiilor noștri, cari așteaptă la timpul său ajutorul cuvenit.

Câmpeanul.

Petreceri.

Reuniunea femeilor române din Brașov, aranjează cu elevele din Internatul Orfelinat, Duminecă în 28 Februarie (13 Martie) la 3 oare după amiază o reprezentațiune teatrală, în sala redutei orășenești cu următorul program: »La lasata secului«, comedie într-un act, loc. de d-na Maria Popescu și »Apoteoza poetului Vasile Alecsandri«, tablou cu recitațiuni, aranjate de d-na Maria B. Baiulescu. Venitul este destinat pentru ajutorul elevelor sărace din Internat. Prețul de intrare: Balcon 2 cor., Fauteuil I 2 cor., Fauteuil II 1 cor. 60 bani, Parchet I 1 cor. 20 bani, Parchet II 80 bani, Parter înalt 60 bani, Galeria înaltă 60 bani, Loc de stat 40 bani. Suprasolviri se primesc cu mulțămă. Comitetul.

După știrile, pe cari le avem, această reprezentațiune, la care își dau concursul un număr mare al elevelor Internatalui nostru, va oferi publicului românesc momente de o rară distracție și plăcere. Avem prin urmare datorința să sprijinim din toate puterile noastre această manifestatiune culturală și să luăm parte la reprezentațiunea de Duminecă în număr cât mai mare!

Tinerimea română de pe Coasta Brașov-Scheiu aranjează o petrecere colegială declamatorică-teatrală împreună cu dans, Sâmbăta, în 27 Februarie st. v. (12 Martie n.) a. c., în sala hotelului Central, Nr. 1. Inceputul la 7 și jum. oare seara. Corurile se dirigează de d-l Romul Ardelean, inv. Intrarea de persoană 1 cor. Din venitul curat o parte se destinează spre scopuri filantropice, iar altă parte se alătură la fondul tinerimei române de pe Coasta.

Program: 1. Muzică. 2. I. Mureșianu: »Trecui valea«, cor. mixt. 3. Declamațiune 4. G. Dima: »Hei, liliță din cel sat«, cor mixt 5. Cantonetă comică de V. Alexandri. 6. N. Oancea: »Asară-n gră-

mai așa vorbeau de dânsul: că iată ce poate face norocul: din neom te face om.

Și cum spun, au tras tâlharii la casa lui. Omul bucuros i-a primit cum a putut mai bine, i-a ospătat și le-a căutat de rânduială, ca la niște oameni cinstiti și năcăjiți de drum.

Dar unei slugi a lui ce-i trecu prin cap? Doamne atâtea poloboace cu untdelemn, mare lucru ar fi să dau o borteică cu sfredelul la unul, mai din mijloc să nu se bage de seamă, să ne luăm și nouă bătă o cofă, c'om avea-o până cine știe când. Stăpânii șed în casă la masă nu mai vin aici cât îi lumea.

Aduce el cofa și sfredelul, se vără el după poloboace și prinde a da borta la unul; — numai ce aude un glas înlăuntru:

— Gata, frate?

Argatul s-a priceput ce-i și-i spune: Încă nu, încă nu. Apoi se duce repede la stăpânul-său și-i spune cum și ce-a auzit. Hai și el să vadă. Se duce la cel dintâi poloboc, dă borta, curge untdelemn. Se întoarce la cel din urmă, îl sfredelește și iar curge untdelemn. Stăpânul a gândit că-s numai brașoave de-ale slujnicei și socotea să se întoarne în casă rușinându-se de ce-au să zică negustorii când vor vedea, c-a dat borta poloboacelor.

Slujnica însă se jură pe tot ce are mai scump, c-a auzit vorbind într-un poloboc de-l ademenește pe stăpân să mai dea borta încă la unul, — când colo iată se aude un glas: gata, frate?

Stăpânul a ncremenit.

— Încă nu, încă nu, răspunde fata.

Stăpânul intră în casă la negustori, iar pe fata o trimite s-adune tot satul.

Pe cei doi tâlhari din casă i-a prins și i-a legat, iar peste cei din poloboace a turnat apă pe vrană până ce i-a privestit apa — și când au socotit c-ar fi gata, a desfundat poloboacele și-a găsit douăzeci de tâlhari, din cari numai vre-o câțiva de abia bleșteau.

Pe cei doi legați i-a trimis la domnie, unde i-a spânzurat.

Omul cel ce fusese sărac a luat cu el tot satul și s-a dus la sălașul hoților. Acolo a împărțit de-opotrivă la toți toate bogățiile câte le-au găsit — ca să aibă fiecare a lui și să nu știe ce-i nevoia.

Și m-am suit într-un măr

Și-am spus tot din fir în păr.

Elena Sevastos.

dină, cor. mixt. 7. Declamațiune. 8. Teatru: a) »Paracelisul sau Florin și Floricea«, comedie într-un act, de V. Alexandri. b) »Cinel-Cinela«, comedie într-un act de V. Alexandri. În pauză se va juca »Călușerul și Bătuta«.

Reuniunea de lectură română din Timișoara aranjază o ședință literară, cu concursul d-lui Dr. Iosif Popoviciu, profesor universitar, ca esmis din partea »Asociațiunii« (Sibiu), și care se va ținea Duminică, în 13 Martie a. c. st. n. după amiază, în sala berăriei Fabrikshof (Gyártelep) din Timișoara-Fabric. Inceputul precis la 1/4 oare p. m. Intrarea gratuită. Onor. public român din Timișoara și jur este invitat a participa la această ședință literară.

Program: 1. »Steluța« poezie de V. Alexandri, declam. de d-l C. Ardelean. 2. Prelegere despre dramele lui B. St. Delavrancea, ținută de d-l Dr. Iosif Popoviciu. 3. »Pictorul fără voce«, comedie într-un act de Antoniu Popp.

ECONOMIE.

Grija de vite.

Și dobitoacele simt durere și pe dânsele le chinuște foamea și setea. Omul bun la inimă nu se îndură să vază vitele sale suferind. Ba chiar pe o fiară sau un dobitoc sălbatic, când le ucide, tot caută să nu le mărească chinul morții. Dar încă dacă e vorba de acele domestice, de cele cari ne sunt ca mâna dreaptă, fără de cari n-am putea scoate la capăt munca plugăriei, cărăușiei și altele? Tot așa e cu dobitoacele, pe cari le ținem pentru lână, piele, carne.

O vită rău hrănită, rău adăpostită la vreme rea, necurat ținută, nu ne aduce folosul și câștigul, la care am fi în drept să ne așteptăm de pe urma ei. Iată de ce omul cu scaun la cap, chiar și numai din interes, știe că face cea mai rea socoteală, când nu are nici o grije și nici o milă de dobitoacele casnice.

Dar e mai mult decât atâta. Vitele rău căutate se îmbolnăvesc ca și oamenii, nu pot munci, dacă sunt de muncă; nu ne dau lapte, dacă e vorba de vaci sau oi mulgătoare; blana, pielea sau carnea lor nu sunt a cătării și, dacă le vindem, nu ne dă nimeni preț pe ele.

Pedeapsa însă pentru că nu suntem stăpâni cu milă și grije pentru dobitoacele noastre, e mai mare și groaznică. Boalele vitelor pot trece și la oameni; ne putem molipsi și noi sau ai noștri dela ele. Iată atunci cum neîngrijirea și nepaza vitelor ne aduce boala și moartea chiar în casă: ori cade gospodarul, ori gospodina, ori flăcăul, nădejdea părinților, ori fata, podoaba și albina harnică, ori pruncii meniți a ne fi desfătarea tinerețelor și sprijinul bătrânețelor.

Când vezi c-a dat o boală rea între ai tăi, te uiți la cer, te uiți la pământ, te întrebi și întrebi pe Dumnezeu și pe toți sfinții, de unde îți vine această bătaie dumnezeiască peste tine. Prea adese ori, dacă ai căuta bine, dacă te-ar lămuri un om care pricepe adâncimea și legătura faptelor, ai vedea, că singur ești vinovat, că ai păcătuit în potriiva dobitoacelor sau chiar în potriiva ta.

De câte ori nu se îmbolnăvesc ai casei de o boală zisă carbune, dela vite bolnave, pe cari le taie și le mănâncă? Au vuit doar gazetele de oameni sănătoși tun, cari au murit în 24 de ceasuri, fiindcă au mâncat carne de oaie sau de vacă bolnavă de carbune sau de dalac!

Căți nu vin la spital, sau mor fără să vie, din pricina bubei negre, ce o iau dela oi sau dela vite bolnave? De boala de gură și de piccioare a vitelor, nu știe ori cine că se molipsească și oamenii?

Dar chiar boala cea rea, oftica, încă se poate lua dela vite, în deosebi dela vacile cari dau lapte molipsit ori din carnea dela vite ofticoase.

În alte țări au grije mare de cercetează să nu cumva să ție cineva vaci ofticoase, căci laptele dela ele, brânza și untul, dau boală, de-asemenea, doctorii de vite nu îngăduie să taie cineva dobitoacele bolnave și să vânză carnea sau să mănânce din ea, căci dă boală.

Fără a da alte amănunte, credem că vede ori cine, că avem răspundere nu numai de sănătatea oamenilor din casa noastră, dar și de a dobitoacelor ce ținem; căci nu numai mila, nu numai interesul bănesc, dar chiar sănătatea noastră și a lor noștri, atârnă de sănătatea acestora.

Dr. L.

Stărpirea insectelor stricacioase.

Pe temeiul art. de lege XII. din 1894 despre poliția de câmp se orânduiește, că toți proprietarii de pământ și arândașii sunt îndatorați:

1. Ca înainte de a da pomii în muguri, dar cel mai târziu până la sfârșitul lunii Martie, să curețe grădinile, vilele, măierșițele și pometurile de omidele stricacioase, să nimicească cuiburile de omide, ouăle fluturilor arzându-le. Tot astfel au să urmeze și fața de gândacii de Maiu, când aceștia se ivesc în număr mare;

2. Să examineze cu băgare de seamă merii și altoii de meri aflători în grădini, în vii, pe câmp sau în fânațe, și când vor vedea pete albe lănoase fie pe trunchiul, fie pe crengile pomului ca semn, că pe pom se află păduchele de sânge, să facă fără zăbavă arătare la primărie, respective la reprezentantul poliției de câmp, care e îndatorat să ia măsuri de estirpare;

3. Să nimicească cuiburile de vespi de pe teritoriul proprietății sale;

4. Să facă îndată arătare, dacă pe teritoriul comunei s-au ivit muștele columbace; vermele tare (drôt fereg); lăcustele de Marokko, sau italiene; gârgărițele; musca de Hessa cu picioare vârgate; gândacul ghebos (Fruchtkafer); țigărarul (Traubenwickler); omida de pământ și apionul de trifoiu.

5. Indrumarea despre cum să se purceadă la nimicirea acestor insecte se capătă în mod gratuit dela primărie.

6. Ducerea la îndeplinire a acestor orândueli este cu rigoare controlată, și cei cari nu se vor supune lor vor fi constrânși (siliți) să plătească din al lor cheltuelile cu nimicirea ce se va face de autoritatea respectivă, și afară de aceea vor mai avea în înțelesul §-ului 95 al legii să plătească și o pedeapsă de 100 cor. și eventual vor fi osândiți și la închisoare.

Punem la inima celor pe cari îi privește aceste orândueli.

Sibiu, 27 Febr. 1910.

Comitetul central al »Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiu«.

Pant. Iacuța, Vic. Tordășianu, prezid. secretar.

Bibliografie

În zilele acestea va apărea, în editura librăriei Căruș, Brașov, ediția a doua a cărții de specialitate: **Procent, Promil, Interese și Teoria conturilor curente**, scrisă de profesorul dela școala superioară, de comerțiu I. C. Panțu. Ediția primă publicată în 1898 era o broșură de 46 de pagină, pe când ediția prezentă este o carte de aproape 11 coli de tipar, format octav mare, va să zică de vre-o patru ori așa de mare ca ediția primă. *Prețul este 3 cor.* Deocamdată lășăm să urmeze în resumat cuprinsul:

Procentul și promilul. Terminii comerciali generali. Terminii în comerțiu de mărfuri. Terminii pentru spese de afaceri, exprimate în procente. Calcularea procentului și promilului, privită din trei puncte de vedere. Procent și promil dela sută și dela miia cu o mulțime de exemple rezolvite. Procent și promil peste sută și peste mie. Procent și promil în sută și în mie. Considerațiuni speciale la calcularea rabatului precum și la alte adausuri făcute pentru prețul de vânzare. Calcularea intereselor obișnuite sau la sută. Aflarea intereselor pe an, pe luni și pe zile. Avantaje la calcularea intereselor pe zile. Divizori fixi. Divizori fixi simplificați; numeri de interese. Scontul. Uzanțele mai principale de

scontare în diferite țări. Diferite exerciții de scontare. Avans pe efecte publice sau lombard. Calcularea intereselor peste sută; scontul aritmetic. Aplicarea calculării în sută a intereselor. Depuneri spre fructificare. Cassele de păstrare postale. (Afaceri de cec și de gir la diverse bănci. Contractul de cont curent. Impărțirea conturilor curente. Cazuri ce au să fie trecute în cont curent. Calcularea intereselor după metoda progresivă, retrogradă și calcularea intereselor dela o scadență la alta, metoda de scară, numită și hamburgerză și engleză. Cont curent cu articoli, cari trec peste termenul de încheiere (calcularea cu numeri roșii; retrograd și de scară). Calcularea conturilor curente cu două feluri de procent. Diferite exemple pentru a justifica pe deplin calcularea cu două feluri de procent. Calcularea cu două feluri de procent în coloanele contului. Raționare și arătarea greșelii ce s'a făcut la calculare. Caz special, când și calcularea obișnuită în practică este corectă. Compararea acestor trei feluri de calculare. Raționare asupra acestor feluri de calculări. Calcularea conturilor curente cu două feluri de procent, dacă sunt articoli cari trec peste termenul de încheiere. Calcularea conturilor curente cu un procent schimbat în decursul unei perioade de afaceri. Calcularea proviziunii, a curtaului și a speselor. Adaus de teme lucrate și exemple pentru deprinderi.

Dare de seamă și mulțămire.

Din incidentul petrecerii, împreună cu tombolă, aranjată de femele române din Tohanul vechiu, pentru înfrumșetarea bisericăi locale, am primit contribuții peste taxă dela următorii st. participanți: Ștefan Dobrea, Zărnești 20 cor., Gheorghe Guiman, Poiana-mărului 3 cor., Nicolae Crăciun notar, Moise Brumboiu paroh, Ioan Strimtu comerciant, Lazar Abraham toți din Tohanul-vechiu, Nicolae Rimbăț notar, Poiana-mărului și Gheorghe Nastea, v-notar, Zărnești câte 2 cor., Ioan Pușcariu, învățător Poiana-mărului 180 cor., Dumitru Pop, director școlar, Gregoriu Manoilă preot, familia Gheorghe Cizmaș, toți din Tohanul-vechiu, Ioan Berariu, Bran câte 1 cor., Haralambie Ungur, Susana Strimtu, Linca Grezea, toți din Tohanul-vechiu și Niță Șona din Zărnești câte 80 fl., Ioan Vidâm, Tohanul-vechiu 40 fl., și Maria G. Pandrea 10 fl.

Oferte au trimis d-nii: N. Grațian și Maria Urs, Giurgiu (Romania) câte 5 cor., Aron Gogonea, paroh, Nicolae Garoiu, învățător, ambii din Poiana-mărului, Emil Reit, învățător, Bran câte 2 cor.

S'au încasat cu totul 268 cor. 50 fl. din care sumă subtrăgându-se spesele de 121 cor. 62 fl., a rămas un venit curat de 146 cor. 88 fl., cari au fost predați destinației.

Subscrișilor ne revine plăcuta datorie a mulțami călduros tuturor binevoitorilor, cari fie prin prezența d-ilor, prin plus plătiri și oferte au ținut să ne dovedească binevoitoria atenție, în vederea scopului ce urmărim, de a împodobi casa Domnului. Nu putem trece fără de a mulțami, în special doamnelor: Rea-Silvia Crăciun și Cornelia D. P. P., cari au depus multă ostenență, fie în colectarea de obiecte pe seama tombolei, fie la aranjarea ei, de asemenea și tinărului pictor, d-l Nicolae S. Pop, care și-a dat multă osteneală întru buna reușită a întreprinderii noastre, iar prin ordinea de dans, pictată alegoric și foarte reușită a ridicat buna dispoziție a tuturor. Tohanul-vechiu, 8 Martie n. 1910.

Eugenia Brumboiu, Maria Strimtu, presidentă, cashieră. Valeriu Turdeanu, notariu.

Din straița cu minciunile.

Țiganul tradat de purdel.

Cu chiu cu vai nădise Românul ban lângă ban până făcu o sumuliță și-și cum-pără un purdeluș, ca să nu rămână chiar fără o leac de unsurime pe sf. Crăciun.

A fost asta o mângâiere nepusă pentru bietul creștin, că, vedeți, »avutul face cum vrea, dar cel sărac face cum poate«.

Vecinul, — meșter mare în de-ale turtitului de porci și de-ale alesului de tot felul de dulcime și bunătăți, ce vrăvuite sunt și în cel mai mic cuștător — turtește purcelul cu multă pricepere și le face rostul pe fel: picioroagele aici, coastele colo, spinarea, spetele, iepurașul dincolo, capul — pe vară, sărat bine, că vezi să strică. Maiu, plămâne, rărunchi, splină — ba guleriță și altele în oală, să ele dau

cărtăboșii cei buni și cu poftă — unge-ne-am pe buze. Cu un cuvânt vecinul a făcut o treabă precum se cade, și a făcut din unul o sută de bucățele toate bune pe măsele, iară Românul ca nu cumva să-îmeargă anul în săc, a ținut să cinstescă comandărea porcului cu o cantă de vin.

Acum creștinul era mulțumit, că adevăc în rând cu satul: nu-i da mâna nimărui, să-l cărtească că așa și mai așa.

Dar norocul săracului, pe semne, sărac e și el.

La câteva zile merge Românul în cămăruță, să mai întoarcă în murătoare alea cărnuri și clisă, dar întoarce de ce! Câteva măruntișuri în ciubăr, câțiva cartaboși uitați pe prăjină — alceva nimic-nimic.

Se ciudește omul, cum nu s'a ciud!

Aleargă la jude, de cumva vor putea să dea de urma făptuitorului.

»Și pe cine te jinuiești — întreabă judele, că vezi nu putem tăbări asupra nimărui fără pic de prepus; știi vorba aceea, »cu urda 'n Turda, cu cașu 'n Făgăraș« — nu se poate«.

— »Cinstite birău — zice păgubitul, eu nu pun paie în capul nimărui ca să le aprind, nici că am vre-un prepus pe cineva, dacă oarecum Cioane țiganul nu o fi, că prea ascuțita nasul încoace când cu tăierea porcului«.

Merg la țigan.

Țiganul, care încolo era oareșice fel de potcovar îi aștepta cu barosul în mână. »Casa mea așa și casa mea mai așa, — aici numai cu moarte se intră...« Era — vedeți — să facă cioara moarte de om.

Judele însă îl ia cu buna și intră în casă. Aici dau la motozit, dar seceră de unde n'ai sămănat. Caută 'n pat, caută sub pat, caută toate budrihanțele — nu și nu-i.

Acum ies în potcovărie și dau să meargă acasă fără chiar nici o ispravă, când colo un purdeluș, care până acum se ținea tot una de ei, zmăcind pe dada de mănecă și arătând spre foi din fund zice: »dic, dadă, șoda, că se vede coada«.

Judele se uită 'ntr'acolo și eată vede coada purcelului eșită din foi. Ce să mă întind? unde era coada, acolo a fost purcelul întreg.

Așa a ajuns dada, să fie dat de gol prin purdel, care pe semne voia să-l facă atent pe tat'so, că n'ar fi tupit din deajune de bine purcelul.

Kövény.

Cărți noi.

În institutul de arte grafice Minerva au apărut următoarele cărți:

Dimitrie Negru: »Cum ne naștem? Cum trăim? Cum murim?« Știință popularizată. Lei 2.

Radu D. Rosetti: »La capătul pământului« Lei 2.

Gustave Flaubert: »Doamna Bovary« (roman) traducere de Daus. Lei 2.

M. Eminescu: »Articole politice« 80 bani.

»Calendoscopul lui Mirea« Vol. II. publicat de Anghel și St. O. Iosif. Lei 150.

Björnsterne Björnson: »Veselușul stregar«. Traducere de D. N. Ciotcri. Lei 150.

E. Lovinescu: »Viața și opera lui Grigore Alexandrescu«. Lei 2.

Em. Gârleanu: »Nucul lui Odobac«. Lei 150.

Honoré de Balzac: »Moș Goriot« (roman) traducere de Radu Baltag. Lei 2.

E. Cerna: »Poezii«. Lei 2.

E. Dulfu: »Cântece și povești«. Lei 150.

Din biblioteca Minervei a 30 bani au mai apărut:

Nr. 63. Virgil Caravitan: »Domnița Ilinca«.

Nr. 64. D'Annunzio Zuccolă, Djetti: »Nuvele«.

Nr. 65. Andre Theuriet: »Prăvălia la doi Crapi« traducere de Sofia Nădejde.

Nr. 66. Emile Zola: »Cum mor oamenii« traducere de Iosif Nădejde.

Nr. 67. Ivan Turghenieff: »Intăia iubire« trad. de D. I. Perianu.

Nr. 68. E. De Amicis: »Din împărăția iubirei« trad. de Hasnaș.

Nr. 69. André Theuriet: »Amintiri și nuvele« trad. de N. Dașcovici.

Nr. 70. H. Taine: »Despre natura și povei de artă«, trad. de Sadoveanu.

Nr. 71. Henry Murger: »Balade«, trad. de G. Naiba.

Nr. 72. Arthur Gervais: »Datinele noastre la nuntă«.

Nr. 73. *Ivii Marian*: »Suflete stin ghere«, (nuvele și schițe).
 Nr. 74. *Maxim Gorchi*: »Conowalowe trad. de I Răduț.

Din biblioteca teatrului național a apărut:

Nr. 7. *N. Fandele*: »Ultimul vlăstar« dramă în 3 acte, 35 bani.

Nr. 8. *Ludwig Fulda*: »Prostul« comedie în cinci acte, trad. de Sofia Nădejde. 50 bani.

Nr. 9. *Franz Molnar*: »Diavolul« comedie în trei acte trad. de Gucsi. 35 bani.

În editura librăriei Ciurcu au apărut altele trecute următoarele cărți:

Dr. *Némethy Károly* *Geografia Ungariei* prelucrată după noul plan ministerial în uzul preparanților, institutelor de învățământ și pentru privați. Traducere din limba maghiară în românește de *Nicolae Mihulin* profesor. Partea III. Prețul cor. 1.60.

Din biblioteca teatrală edată de »Societatea pentru fond de teatru român«: Nr. 26 *Moise Păcurarul*, piesă teatrală populară în 4 acte și 1 tablou cu muzică, cântece și jocuri de Dr. *Dionisie Stoica* Partea muzicală separată de *Iacob Mureșanu*. Prețul 80 b.

Din aceeași bibliotecă Nr. 25: *O Sâmbătă norocoasă*, piesă populară în 4 acte de I. V. Prețul 40 b.

Calea pocăinței de *Ladislau Uray* directorul institutului corecțional din Aiud tradusă și localizată de *Ioan Vassiu*. Prețul 40 b.

— În tipografia »Aurora« A. Todoran Gherla 1910 a apărut broșura »Regulament de serviciu« I. și III-a parte, jurământul și articolii marțiali pentru armata comună ces. și reg. compus de *Demetriu Bardosi* căpitan c. și reg. în regimentul Nr. 5 de infanterie. Ediția III-a a autorului. Prețul 65 fileri.

MULTE ȘI DE TOATE.

Din istoria inelelor.

Inelul este unul din cele mai vechi juvaere. În timpurile mai de demult în Anglia mirele trăgea inelul pe rând pe trei degete ale mâinii, zicând: »În numele Tatălui, în numele Fiului, în numele Sfântului Duch, Amine«, apoi trăgea inelul pe degetul miresei și logodna era încheiată.

În insula Man (I. Anglia) era odinioară o lege, în care să dispunea, că dacă un tânăr vătăma pe o fată, fetei îi să dădea în mână o sabie o funie și — un inel. Ea avea drept cu sabia să taie capul tânărului, cu funia să-l spânzure sau să-l silosească cu inelul — la căsătorie. Tradiția spune, că fetele de obicei își alegeau felul pedepsei din urmă, silind pe tânăr să le ia de neveste.

Inelele de logodnă jucau mare rol în Anglia, cu deosebire în veacul XVII. Inelele din acel veac sunt împodobite cu câte un cap de mort, sau cu urnă, făcând astfel atenți pe tineri, că totul e trecător în lumea aceasta.

În evul vechiu și mediu erau renumite inelele cu otravă. *Pliniu* scrie, că un soldat roman, călcând regulile serviciului și ucis cu otrava din inelul său.

Împăratul *Heliogabal* purta în deget un inel cu otravă, dar pretorianii l-au atacat atât de repede și l-au ucis, încât n-a putut folosi otrava din inel. De la familia *Borgia* asemenea s-a păstrat un inel, cu o găurică, în care să cetesc următoarele cuvinte: »Cuprinde otravă. 1503«.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșanu
 Râm.

Redactor responsabil: Ioan Spudercu.

Cursul la bursa din Viena
 Din 9 Martie a. 1910.

Renta ung. de aur 4%	90
Renta de coroane ung. 4%	13.05
Impr. câșt. fer. ung. în aur 2 1/2%	—90
Impr. câșt. fer. ung. în argint 4%	—0
Bonuri rurale croate-slavone	—50
Impr. ung. cu premiu	223 50
Losuri pentru reg. Tisei și Seghediu	157.—
Renta de hârtie austr. 4 1/2%	15
Renta de argint austr. 4 1/2%	10
Renta de aur austr. 4%	85
Renta de coroane austr. 4%	15
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	35
Losuri din 1860	171.75
Acțiunile băncii ung. de credit	1774—
Acțiunile băncii austr. de credit	8.450
Acțiunile băncii austro-ung.	674 60

Napoleondori	19 11
Mărci imperiale germane	117.50
London vista	240.35

Nr. 235—910 not.

Edict de licitațiune.

Subscrisa primărie comunală face cunoscut că edificarea caselor de căruciumă comunală — conform planului și preliminarului de spese aprobate de congregația comitatensă cu Nr. 1093 prot. 13796 — 909 alisp. se va da în întreprindere prin licitațiunea mienendă, ce să va ținea în cancelaria comunală din Galați în 21 Martie st. n. 1910 la 10 oare a. m.

Prețul strigării este 21056 C. 63 f. din care 5% are a se depune ca vadiu. Vadiul va trebui să se întregască de întreprinzător la 10% din suma de întreprindere.

Planul și preliminarul de spese să pot vedea în cancelaria comunală unde să pot ceti și condițiunile mai detaliate.

Oferte în scris să primesc înainte de începerea licitațiunii verbale

Galați, la 2 Martie 1910.

Petru Schiopu primar *Ioan Tulbure* notar

Casă de vânzare.

O casă nouă cu etaj în Strada fântănei, liberă de dajdie, se vinde din mână liberă Informații se pot lua de la Administrația ziarului. (920,1—3.)

Aviz!

Se caută locuri de pășune 150—300 jugăre, pășune de munte bună și apătoasă, să fie în depărtare de 20—30 kilometri departe de Brașov a se lua în arandă pe mai mulți ani

Eventual se și cumpără locurile de pășune.

Oferte sub Z. B. Nro. a se adresa la Administrația »Gazetei Transilvaniei«. (940,1—6.)

Nru 3684/1910.

Publicațiune.

Socotilele casei scaunului orfanal orășănesc sunt depuse la scaunul orfanal orășănesc și aici are dreptul de a se vedea și examina tot omul în decurs de 15 zile adică dela 10 Martie până la inclusive 24 Martie, totdeauna în orele dimineața prânzului.

Eventualele observări sau reclamațiuni sunt a se înainta în scris la subșeful magistrat orășănesc.

Brassó, în 22 Martie 1910.

(941 1—). *Magistratul orășănesc.*

Publicațiune.

Comuna bisericăscă gr. or. din Vlădeni, vinde pe vecie moara de măcinat cu 2 petri, proprietatea sa, dimpreună cu dreptul de apă la licitațiune publică ce se va ținea la 3 Aprilie st. n. a. e. la 2 oare p. m. în edificiul școlar.

Prețul strigării 8000 cor. după care ditorii de a licita. au a depune înainte de începerea licitațiunii un vadiu de 10%.

Să primesc și oferte în scris, provăzute cu vadiul amintit și care să conțină că oferentele cunoaște condițiunile de licitare.

Celelalte condițiuni se pot vedea la oficiul parohial.

927 1—2 *Epitropia parohială.*

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 3.

vis-à-vis de Băcânia Stéua Roșie.

Recomandă Onor. public la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sortele mai de rând, cât și cele mai fine, se pot căpăta cu prețuri ieftine.

Comisune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprieă a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Reprezentanța de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vînet, pentru copii, precum și cloșii.

Comande întregi se execută prompt și ieftin, iar asupra-mi și transporturi de morți în străinătate.

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

Institut indigen. Banca de asigurare

„TRANSILVANIA“ din Sibiu

intemeiată la anul 1868
 în Sibiu, strada Cîsnădiei nr. 5 (edificiile proprii), asigură în cele mai avantajoase condiții:

contra pericolului de incendiu și esplosiune, edificii de ori-ce fel, mobile, mărfuri, vite, nutrețuri și alte produse economice etc

asupra vieții omului

în toate combinațiile, capitale pentru cazul morții și cu termen fix, asigurări de copii, de studii, de zestre, rente pe viața întreagă etc. etc.

Asigurări populare fără cercetare medicală.

Asigurări pe spese de înmormântare cu solvirea imediată a capitalului.

Valori asigurate contra incendiului: 95,816.412 cor. Capital asigurat asupra vieții: 9,882.454 coroane.

Dela întemeiere institutul a solvit: pentru despăg. de incendii 4.484.278-83 c., pt. capitale asig. pe viață 4,028.113-12 c.

Oferte și informațiuni se pot primi de la: Direcțiunea în Sibiu strada Cîsnădiei nr. 5 etajul I, curtea I, și prin agenturile principale din Arad, Brașov, Bistrița, Cluj, și Grădeanu-mare, precum și de la subagenți din toate comunitățile noastre.

Sucursala Băncii Comerciale Ungare

din Pesta, Brassó, Brașov, Târgul grăului Nr. 9.

Capital social: 42 Milioane Coroane. Fonduri de rezervă 54 mil. 132 mii cor.

Primește depuneri spre fructificare cu dobândă de 4% Contribuțiunea după dobânda depunerilor o plătește banca din al ei propriu. Primește depuneri în cont curent (Cheque-Conto și contra-bonuri de cassă. Cumpără și vinde hârtii de valoare. — Acordă avansuri pe efecte și mărfuri. — Distribuie împrumuturi ipotecare pe case și pământuri. — Plătește cupoane și valori esite la sorți (franco). — Escomptează și incasează cambii. — Cumpără și vinde monede străine. — Emite scrisori de credit și cecuri. — Execută ordine de bursă. — Colectura principală a loteriei privilegiate pe clase reg. ung.

Cu deslușiri gratuite în toate afacerile stăm cu plăcere la dispoziție.

Cursul Peții Brașov.
 Din 10 Martie a. 1910

Banknote rom. Cump.	18 86	Vând.	8 92	Cor. faac. Alune 5%, 100	2 08
Argint român	18 70	18 90		Leite Rusești	254.50
Leite turcesci	21 50	21 80		Napoleondori.	19.06
				Leite	11.20
				Leite germane	117.—
					11.50

„BRAȘOVEANA“

reuniune de păstrare și împrumut în BRAȘOV.

Convocare.

Domnii membri ai Reuniunii de păstrare și împrumut „Brașoveana“ din Brașov sunt invitați prin aceasta la a

III-a Adunare generală ordinară,

care se va ține amăsurat § 28 din statute **Duminică în 7/20 Martie 1910 la 2 oare p. m.** în localul institutului cu

Ordinea zilei:

1. Raportul direcțiunii și al Comitetului de supraveghere și stabilirea bilanțului
2. Deciderea asupra modului de împărțire a profitului curat
3. Votarea taxei de înscriere pe anul 10.0.
4. Itegulamentele prezentate de Direcțiune.
5. Eventuale propuneri.

Conform § 33 din statute, drept de vot și drept electoral activ poate exercia numai acel membru, care nu e în restanță cu plățirea nici unei rate de mize și care și-a luat biletul de votare cel puțin cu 48 de oare înainte din localul Reuniunii și dovedește identitatea în adunarea generală.

Femeile își pot exercia dreptul de vot numai prin plenipotențiatii, minorii și cei puși sub epitropie prin reprezentanții lor legali. Plenipotențele au să le depună plenipotențiatii la Direcțiune cel puțin cu 24 de oare înainte de adunarea generală.

Plenipotențiat poate fi numai un membru cu drept de vot.

Brașov, la 8/21 Februarie 1910.

Vasile V. Voina,
președinte.

Bilanț de încheiere pe 1909.

ACTIVA		PASIVA	
Cor.	fil.	Cor.	fil.
Bani per cassa	28289 22	Capital societar în mize	55624 44
Cambii escontate	471512 50	Depuneri spre fructificare	270409 67
Împrumuturi pe lombard	13776 26	Reescont	179676 80
Cont-Corent	1507 50	Fond de rezervă	2112 62
Conturi debitoare	146 36	Escont tranzitoriu	7377 90
Efecte proprii	2748 27	Dividenda neridicată	464 22
Mobiliar	3180 39	Tantieme neridicate	277 78
Interese de reescont tranzitoriu	2958 43	Fond pentru scopuri filantropice	227 78
Interese restante	1232 80	Profit curat	10061 52
Remunerațiuni avansate	1580 —		
	526231 73		526231 73

C^o Perdere & Profit.

DEBIT		CREDIT	
Cor.	fil.	Cor.	fil.
Cheltueli.		Venite.	
Interese-Depuneri	10881 82	Escont	25223 23
Interese-Reescont	5725 46	Interese-Lombard	331 08
Dare cravială	1405 58	Interese de întârziere	2723 15
Chirie	800 —	Taxe dela membri	1166 —
Salar servitorului	600 —	Provizioai & Competințe	1501 44
Spese diverse	1193 —	Cupoane	60 86
Amortizarea mobilareului 10%	353 38	Profit la Moneta	15 —
Profit curat	10061 52		
	31020 76		31020 76

Brașov, 31 Decembrie 1909.

Arseniu Vlaicu m. p., Vasile Literat m. p., George Ciurcu m. p.,
director, casier, contabil.

Vasile V. Voina m. p., Dr. Eugeniu Meșianu m. p.,
președinte, vicepreședinte.

Costi A. Popovici m. p., Nicolae Ciogu m. p., George Chelariu m. p.,
George Navrea m. p., Dr. Sterie Stinghe, m. p., Nicolae Colacea m. p.,
Ilie Savu m. p.

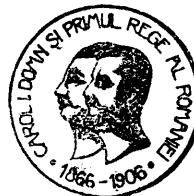
Revidat și aflat în ordine și în deplină consonanță cu registrele purtate.

Brașov, 31 Decembrie 1909

Dr. Alexandru Străvoiu m. p.,
preș. com. de supraveghiere.

Aurel Ciortea m. p., Nicolae P. Stinghe m. p.,
Nicolae Sulică m. p., Dumitru N. Căpățină m. p.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.

Frații Cioflecu

fabricanti artistici de pianе, harmoniuri și instrumente muzicale, în Brașov, proprietari piața Brașov, Strada Sft. Ioan Nr. 20.

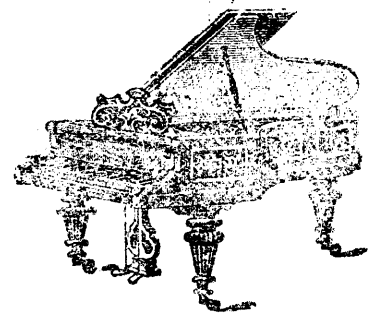
Adr. Telegrafică: FRĂȚII CIOFLECU
Anunță On. sale clientelă, că a aranjat un nou atelier perfect specializat în pianе, organe, și tot felul de instrumente art. muzicale, lucrătoare de primul rang,

astfel, că de azi înainte toate comandașle vor fi executate cu cea mai mare îngrijire, acurateță și punctualitate atât lucrările lor cât și încordări.

În deposit se află:
Piane și Pianine, construcție engleză cu pan cel de alamă, și se dă 10 ani garanță. —

Se primesc în schimb și pianе vechi, folosite.

Harmoniumuri la școli și biserici. Prima violine «Stradevarius Stainer și Amati». — Flaute, Piculine,

Harmonici, Ciandrete, Ocarine, Gramophone, cu plăci românești și străine. Sonore și Restente se pot găsi. Violină cu toc, forma violinii și arc complet aranjată cu ton tare se poate folosi și

în concert, se trimite în orice departări cu rambursă
Prețul 22 Coroane.

VASILIE MUSCALU

primul atelier de curelar român

în Brașov Strada nr. 7. Am onoare a recomanda On. Public din Brașov și jur. șlierul meu de curelarie, provăzut cu tot felul de mame și pentru lucru, din piele de blanc, precum și tot felul de curele de încins, șerpăre, șele în diferite colori, artistic mer te. Se primesc și reparaturi de tot felul, cure, geante, călătorie și punși, etc. etc. precum și ploști de lemn înbrăc în curele frumoase, în mărimi și colori diferite. La atelierul meu de pielărie din Brașov, comandașle post și efectuesc grabne și cu prețuri moderate.

Prețurile netto cassa.

Nicolae Balea

Prețurile netto cassa.

Prețurile netto cassa.

Maiestru pantofar Brașov. Strada Orfanilor Nr. 2. aproape de piața mare. Recomandă tot felul de încălțăminte — pentru bărbați, dame și copii, mare asortiment de găsete sezon de vară.

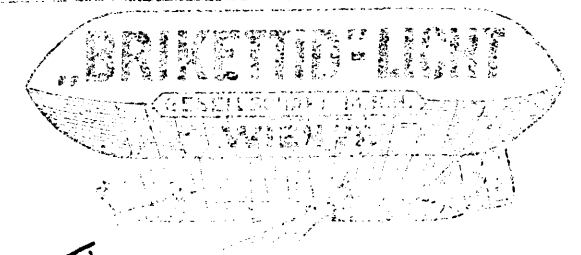
Mare magazin, de tot felul de încălțăminte, lucru de mână, bun și cu prețuri foarte reduse. Ocazia cea favorabilă pentru de a cumpăra cele

mai bune, mai durabile ușoare și plăcute încălțăminte pentru toate sezoanele cu prețurile cele mai reduse numai în depositul dlui pantofar Balea, se pot găsi.

Brașov. Strada-Orfanilor nr. 2.

Prețurile netto cassa

Pentru instalare în locuște, oficios concesionată pentru siguranță. Dela 1-30 fl. cârl, zistem probat prospecte

Gratis!

TELEFON 4236
Telesram
Brikett
WIEN

Și-a dobândit în ziua înfruntării lui prin.
Reprezentant pentru Brașov:
Fruclif Bernhart, succesorii fabrica de mobile de fer, Strada neagră Nr. 33.